

Nr 386.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader under år 1919; given Stockholms slott den 29 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* medgiva,

att därest den assistent, som för närvarande tjänstgör såsom föreståndare för den utländska kontrollavdelningen i telegrafstyrelsen, med ingången av år 1919 befordras till byråtjänsteman av 2:a lönegraden med placering som föreståndare för nämnda avdelning, han må äga från och med samma år och till dess han i den nya befattningen kommit i åtnjutande av avlöningsförmåner till samma storlek som de till honom nu utgående, 5,650 kronor, uppbära personligt lönetillägg till så stort belopp, att han ej lider minskning i sina nuvarande avlöningsförmåner;

att envar av de tre kontrollörer av 2:a lönegraden å trafikdistriktsbyråerna vid telegrafverket, vilken vid sin befordran till nämnda befattning den 1 januari 1918 innehade såsom assistent en avlöning av 3,400 kronor jämte tilläggsarvode 600 kronor, må under år 1918 åtnjuta personligt lönetillägg med 600 kronor;

att till envar av radiotelegrafisterna G. R. J. Barchmann, B. G. Bengtsson, A. C. Erikson, A. J. Hallgren, H. W. Hellman, F. W. Janzon, S. R. A. Lundberg och F. J. Wellgren, vilka vid sin befordran till radiotelegrafist med ingången av år 1917 lidit minskning i sina avlöningsförmåner, må för vart och ett av åren 1917 och 1918 utgå personligt lönetillägg med belopp, motsvarande ifrågavarande minskning;

dels ock godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1919 samt bestämma

telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 33,716,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 3 april 1918 har telegrafstyrelsen avgivit förslag till **stat för telegrafverkets driftkostnader** under år 1919. Detta förslag är, i vad angår avlöningarna till verkets tjänstemän, upprättat på grundval av de utav styrelsen i dess yttrande över 1915 års kommissions betänkande föreslagna ändringarna i gällande avlöningsreglemente.

Jag anhåller nu att få inför Kungl. Maj:t anmäla detta förslag och gör därvid början med:

A. **Avlöningsstat.**

Av skäl, som vid behandlingen denna dag av Kungl. Maj:ts proposition, nr 383, angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid

telegrafverket m. m., närmare utvecklats, hava de i nu gällande stat förekommande underavdelningarna under avlöningsstaten uteslutits och tjänstebefattningarna upptagits i en följd i samma ordning, som föreslagits skola ske i avlöningsreglementet. I samband härmed hava de tre särskilda anslagen för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. sammanförts till en summa och tillika med övriga särskilda anslag upptagits sist under avlöningsstaten.

För arvoden till generaldirektören och dennes ställföreträdare hava av telegrafstyrelsen inga belopp upptagits i statförslaget av den anledning, att styrelsen trots sig icke böra avgiva förslag i avseende å dessa arvodens höjning. Då, enligt vad som framgår av vad jag yttrat vid behandlingen av kommunikationsverkens lönefrågor, någon höjning av nämnda arvoden ej ansetts böra i nu förevarande sammanhang ifrågasättas, hava arvoden av mig i staten upptagits med oförändrade belopp.

Telegraf-
styrelsen.

Telegrafstyrelsen föreslår uppförandet å ordinarie stat av följande nya befattningar, nämligen: en byråchef, tre byråtjänstemän av högre grad — en byråingenjör, en kamrer, en sekreterare — två byråtjänstemän av lägre grad, två linjeingenjörer, en kontrollör av 1:a lönegraden, två ingenjörsassistenten, fjorton kontrollörer av 2:a lönegraden, femton assistenter av 1:a lönegraden, sex ritare, en verkmästare, sexton linjemästare, tjugufem linjeförmän, sextionio montörer, sextiotvå reparatörer, nio stationsförmän, tjugotre stationsbiträden — därvid åtta vaktmästar-tjänster skulle indragas för att ersättas av stationsförmän och stationsbiträden — femton telegrafister av 1:a lönegraden, etthundratvå telegrafister av 2:a lönegraden, tjugusju vaktföreståndare, nio kassörer av 2:a lönegraden, tio kontorsskrivare, tjugufem bokhållare och tvåhundra femton rikstelefonister samt, bland den provisionsberättigade personalen, två kommissarier av 1:a lönegraden, varemot två kommissarier av 7:e lönegraden skulle utgå ur staten. Enär den i 1918 års avlöningsstat upptagna tjänsteman av 1:a lönegraden å övergångsstat hos styrelsen numera avlidit, har dennes befattning avförts ur staten. Telegrafstyrelsen framhåller, att det antal nya ordinarie tjänster, som styrelsen sålunda föreslår till uppförande i staten, visserligen är ganska avsevärt, men, som längre fram påpekas, dock icke innebär någon ökning av telegrafverkets personal och allenast medför en förhållandevis ringa ökning av verkets driftkostnader. Fast mera, yttrar styrelsen, betecknar behovet av den ordinarie personalens ökning en snabb och glädjande utveckling av telegrafverkets rörelse.

I sin skrivelse den 15 september 1916 med hemställan om förordnande för en extra föredragande hos telegrafstyrelsen för ärenden angående radiotelegrafväsendet anförde styrelsen följande:

*En ny byrå-
chef för
radiotelegraf-
och radiotele-
fonväsendet.*

»Av Kungl. Maj:t och riksdagen hava under senare åren åt telegrafstyrelsen anvisats betydande belopp för uppförande av fasta radiotelegrafstationer. Innan handelsflottan, och särskilt den svenska, mera allmänt förskaffat sig radiotelegrafanläggningar, blir givetvis avkastningen av telegrafverkets fasta radiostationer mycket ringa. För telegrafstyrelsen såsom affärsdrivande verk ter det sig därför såsom ett önskemål att kunna på ett effektivt sätt bidra till åstadkommandet av radiotelegrafanläggningar å de svenska handelsfartygen. Enligt förordningen angående fartygs byggnad och utrustning den 23 december 1915, § 56, skola i sjösäkerhetens intresse större fartyg, som nyttjas i fart mellan olika länder, under vissa förutsättningar vara försedda med radiotelegrafinstallation. Någon sådan skyldighet föreligger däremot icke beträffande mindre fartyg och fartyg, som endast gå i svenska farvatten. Kostnaden för radiotelegrafinstallation och densamma betjänande är också för sådana fartyg relativt så väsentlig, att det säkerligen skulle dröja mycket länge, innan de svenska rederierna av egen drift mera allmänt försäga sina fartyg med radiotelegraf. Då det i trafiksäkerhetshänseende måste anses önskligt, att även nu ifrågavarande fartyg förses med radiotelegrafinstallation, och då detta, såsom ovan nämnts, även ur telegrafverkets synpunkt är eftersträfvansvärt, har telegrafstyrelsen tagit under övervägande att antingen å egna verkstäder tillverka eller ock från svenska tillverkare av radiotelegrafapparater inköpa radiotelegrafinstallationer för att uthyra dem till svenska handelsfartyg. Av förda förhandlingar att döma skulle det nuvarande läget vara synnerligen ägnat att, om, såsom för närvarande synes antagligt, det senare av nyss angivna alternativ komme att på grund av patentförhållandena föredragas, medföra fördelaktigt resultat. Innan telegrafstyrelsen inlåter sig på denna nya rörelsegren, är det emellertid nödvändigt, att frågan ägnas ett ingående studium och noggranna utredningar ur såväl tekniska som finansiella synpunkter, men styrelsen anser det sannolikt, att företaget, på samma gång det skulle lända till gagn för sjöfarten och säkerheten till sjöss, komme att för telegrafverket visa sig ekonomiskt gynnsamt. Emellertid kräva redan nu såväl de befintliga fasta radiostationernas skötsel och drift och arbetet med fullbordandet av de under byggnad varande fasta radiostationerna som ock nödvändigheten av att följa den hastiga utvecklingen inom radiotelegrafområdet, att en särskild målsman för radiotelegrafväsendet får säte inom telegrafstyrelsen och att således en extra föredragande för ärenden rörande radiotelegrafi anställas hos styrelsen. Ovan berörda nya rörelsegrens planläggande och igångsättande samt övervakande har gjort behovet härav än starkare. Det förefaller dock antagligt, att en föredragande för radiotelegrafärenden icke skall bliva permanent erforderlig, utan att dylika ärenden framdeles åter kunna uppdelas på de nuvarande byråcheferna, på samma sätt som skett med ärenden tillhörande telefonrörelsen, vilka likaledes till en början handlades av en extra föredragande, som sedermera under några år fungerade såsom ordinarie byråchef, varefter telefon- och telegraftrafikärendena sammanfördes till en gemensam trafikbyrå och övriga telefonärenden fördelades på de andra två byråerna.»

Denna styrelsens skrivelse utmynnade i en hemställan, att förrådsintendenten hos styrelsen, civilingenjören Seth Ljungqvist måtte från och med den 1 oktober 1916 under en tid av 3 år tillförordnas till byråchef och extra föredragande hos styrelsen för ärenden angående radiotelegrafväsendet. Framställningen blev på så sätt av Kungl. Maj:t bifallen, att den extra föredraganden förordnades för tiden den 1 oktober 1916—30 juni 1917.

Med bifall till telegrafstyrelsens i skrivelse den 5 juni 1917 gjorda framställning utsträckte Kungl. Maj:t genom brev den 29 juni 1917 sagda förordnande för Ljungqvist att gälla för tiden 1 juli 1917—31 december 1917 och meddelade i sammanhang därmed till telegrafstyrelsens kännedom riksdagens i skrivelse den 16 juni 1917 angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1918 gjorda uttalande, att, därest ett stadigvarande behov av en extra byråchef för radiotelegrafväsendet kunde anses föreligga, riksdagen borde sättas i tillfälle att pröva frågan, på vad sätt detta behov borde tillgodoses.

I framställning den 11 december 1917 om sagda förordnandes ytterligare utsträckande anförde styrelsen, att radiotelegrafins fortgående utveckling och växande betydelse för telegrafverket gjorde det oundgängligt för telegrafstyrelsen att även efter den 31 december 1917 hava tillgång till en byråchef för radiotelegrafärenden. I sitt blivande förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader för år 1919, avsett att föreläggas 1918 års riksdag, komme telegrafstyrelsen därför att göra framställning såväl om uppförande på ordinarie stat av ifrågasvarande byråchefsbefattning som ock om en fastare organisation av telegrafstyrelsens radiobyrå. I avvaktan på att riksdagen kunde bliva i tillfälle att yttra sig angående dessa frågor, hemställde styrelsen, att förordnandet för Ljungqvist att såsom extra byråchef handlägga ärenden angående radiotelegrafväsendet måtte utsträckas att gälla intill den 30 juni 1918. Denna framställning biföll Kungl. Maj:t enligt brev den 31 december 1917.

Telegrafstyrelsen anför i sin föreliggande skrivelse följande:

»Den enda möjlighet, praktiskt taget, som de svenska redarna för närvarande hava att skaffa sig radiotelegrafstationer på sina fartyg, är att förhyra stationerna av det internationella bolag, Société Anonyme de Télégraphie sans fil i Brüssel, som är innehavare av utövningsrätten för Sverige och ett flertal andra länder av såväl Marconis som Telefunkens patent för trådlös telegraf och telefon. Tendenserna hos detta bolag äro att så kraftigt som möjligt klavbinda redarna för att även för framtiden, då patenntiden utlupit, kunna bibehålla sin ensamställning på detta

område. Därest från svensk sida inga åtgärder i tid vidtagas, kommer snart den dag, då den svenska sjöfarten råkat i fullständigt beroende av detta utländska penningintresse, som helt säkert, när dess makt en gång ordentligt befästs, kommer att på ett kännbarare sätt än hittills giva sig tillkänna. Olämpligheten av att radiotrafikrörelsen på svenska fartyg ligger i händerna och i viss mån kontrolleras av ett utländskt bolag ligger i öppen dag och talar kraftigt för att denna rörelse helt överföres på svenska händer.

Då i Sverige i stort sett allt kommunikationsväsende handhaves av staten och då de fasta kuststationerna äro i statens ägo, har det därför synts telegrafstyrelsen vara det ändamålsenligaste, att även uthyrningen av radiostationer å svenska handelsfartyg övertages av telegrafstyrelsen och att styrelsen införlivar denna nya rörelsegren med sin förutvarande verksamhet. Som ytterligare skäl för att detta bör bliva ett statens monopol, som handhaves av telegrafstyrelsen, tala de omständigheterna, att utbildningen av radiotelegrafister för handelsflottan organiserats och nu omhänderhaves av telegrafverket samt att hela det in- och utländska avräkningsväsendet — vare sig det avser utländska fartygs telegramväxling över svenska kuststationer eller med svenska fartyg eller svenska fartygs korrespondens över in- eller utländska kuststationer eller med andra fartyg — enligt internationella konventioner åligger telegrafstyrelsen.

I detta syfte således har telegrafstyrelsen efter underhandlingar med elektriska aktiebolaget A. E. G. i Stockholm, såsom ombud och licensinnehavare för ovannämnda utländska bolag, träffat avtal om leverans för telegrafverkets räkning av 0,5 kw. radiotelegrafstationer enligt Telefunkens system. Dessa stationer äro avsedda för mindre fartyg och särskilt för fartyg i svensk kustfart och i Östersjöfart. Det är telegrafstyrelsens avsikt att, så snart de närmaste detaljerna i stationernas konstruktion och utrustning, varmed arbete nu pågår, hunnit utformas och stationer hinna levereras, erbjuda de svenska rederierna och fartygsägarna abonnemang på sådana stationer på liknande sätt som telefonabonnemang. De närmare villkoren och priset för dessa abonnemang äro ännu icke fastställda, men kommer abonnemangspriset att väsentligen understiga det pris, som det utländska bolag, som för närvarande bedriver uthyrningsrörelse av radiostationer till svenska fartyg, erbjuder.

Vad vidare beträffar stationer för de oceangående fartygen — av storleken 1 och 2 kw. — är det styrelsens avsikt att, så snart förhållandena det medgiva, upptaga underhandlingar rörande dessa och — därom är styrelsen övertygad — föra dem till önskat resultat, samtidigt som styrelsen givetvis har sin uppmärksamhet riktad på varje nytt uppslag, som kan medföra möjlighet för styrelsen att anskaffa stationer även av dessa storlekar.

Då telegrafstyrelsen nu ämnar upptaga denna rörelsegren, har styrelsen givetvis i sikte, att telegrafverket och därmed även statsverket skall skörda ekonomisk vinst av företaget. Styrelsen kan emellertid icke underlåta att här påpeka även den nytta, sjöförsvaret kommer att draga av styrelsens strävan att utvidga användandet av radiotelegraf på handelsflottans fartyg. Vid krigstillfälle kommer marinen givetvis att taga svenska handelsfartygen i användning i den största utsträckning och måste, om radiotelegraf ej finnes ombord, låta installera dylik på ett stort antal sådana fartyg. Genom typens befintlighet i större utsträckning undvikes hållandet i reserv för marinens räkning av det antal radiostationer, som i annat fall måste avses för dessa fartyg, och varigenom en icke oväsentlig besparing för statsverket vinnes.

För den rastlösa utveckling, som förut kännetecknade radiotelegrafen, har världskriget liksom på så många andra områden verkat som en kraftig sporre. Den hemlighetsfullhet, varmed detta för krigföringen så värdefulla kommunikationsmedel och i synnerhet dess nyheter omgivas, gör emellertid, att man för närvarande knappast kan överblicka ställningen. Så mycket torde emellertid utan överdrift kunna sägas, att man efter världsfredens återställande går emot en period av kraftigt uppsving på det trådlösa området. Det nu använda systemet med av gnistor alstrade dämpade svängningar kommer säkerligen att mera utträngas av det störningsfriare och tekniskt mera fulländade systemet med odämpade svängningar. Detta senare system möjliggör även telefoning utan tråd, vilket spörsmål redan nu, åtminstone för kortare avstånd, torde hava passerat försöksstadiet; enligt tillgängliga uppgifter skola jämväl lyckade telefoneringsförsök på så långt avstånd som mellan Amerika och Frankrike hava försiggått. Därmed öppnas fältet för telefonförbindelse över avstånd, där kablar, åtminstone på teknikens nuvarande ståndpunkt, äro otänkbara. Betydelsen för fartyg av trådlös telefon kan knappast överskattas, även om man än så länge skulle behöva begränsa sig till relativt korta avstånd. Navigering i mörker, vid osiktigt väder och i trånga farleder kan härigenom underlättas, och fiskeflottan kan medelst trådlösa telefonomtagare upptaga stormvarningar och upplysningar från rekognosceringsfartyg om fiskens förekomst. Då därjämte utbildningen av personal för skötseln av små radiotelefonstationer icke behöver bliva så tidsödande och kostsam som utbildningen av telegraferingskunnig personal för skötsel av radiotelegrafstationer, kan man med införandet av trådlös telefon räkna med, att den nu besvärliga bemanningsfrågan för små fartyg lättare skall lösas.

På problemet om ett trådlöst samtals överföring till landlinjerna arbetas för närvarande bland annat i Amerika, och torde detsamma, så vitt styrelsen har sig bekant, vara nära sin lösning. Avståndsbestämning mellan fartyg och fyrskepp eller fasta punkter på kusten medelst en kombination av undervattenssignaler och radiosignaler försökes för närvarande i Amerika och blir, en gång genomförd, av stor betydelse för navigeringen i närheten av kusterna, samtidigt som ortsbestämning medelst de under kriget fulländade radiopejlingsanordningarna, vilken torde hava största betydelse för luftsamfärdseln och för sjöstridskrafterna, även blir av praktisk nytta för den kommersiella sjöfarten.

I samma mån som handelsflottan förses med radiostationer i större utsträckning och trafiken växer, måste det fasta radionätet genom ökning av kuststationernas antal utvidgas, och detta ej endast med hänsyn till den direkta telegramutväxlingen utan jämväl för fartygens förseende med is- och väderleksrapporter, övriga sjöfartsupplysningar, pressnyheter m. m. Kravet på ökat antal kuststationer har redan nu framförts av den i Göteborg i slutet av år 1917 avhållna nordiska fartygsbefälhavarkongressen, som uttalade det önskemålet, att stationer för trådlös telegrafering och morsesignalering måtte upprättas på kusterna i största möjliga utsträckning.

Då, såsom av det ovan anförda framgår, inom det hithörande området föreligger ett synnerligen vidsträckt verksamhetsfält, vars begränsning för närvarande knappast kan skönjas, är det av utomordentlig vikt, att telegrafstyrelsen blir satt i tillfälle att för framtiden med oavsläpplig uppmärksamhet ägna sig åt hithörande frågor. Den provisoriska organisation inom telegrafstyrelsen, som, sedan Kungl. Maj:t lämnat medgivande till anställandet av en extra föredragande hos styrelsen för radioärenden, genomförts för handläggandet av dessa ärenden, måste därför

erhålla en permanent karaktär, och bör således i telegrafverkets stat uppföras en ny byråchefsbefattning samt inom styrelsen inrättas en ordinarie radiobyrå.»

Beträffande den nuvarande provisoriska radiobyrå och dess organisation samt därmed sammanhängande frågor har styrelsen anfört:

»Telegrafverket är i tekniskt hänseende delat i sju linjedistrikt och i trafikhänseende i fyra trafikdistrikt. Därest telegrafverkets nuvarande organisation skulle ha genomförts beträffande de fasta radiostationerna, skulle de, allt efter belägenheten, hava fördelats på de olika linje- och trafikdistrikten. De blivande fartygsstationerna kunna emellertid enligt sakens natur icke på samma sätt fördelas. Vidare äro de tekniska spörsmålen, vad radiostationerna beträffar, vitt skilda från de tekniska uppgifter, som tillkomma linjedirektörerna, och trafikledningen är också av helt annan art än den på trådnätet. Vid genomförandet av den provisoriska organisationen visade sig därför av flera skäl lämpligt, att den tekniska skötseln av de fasta radiostationerna, vilken dittills handhafs av linjedirektörerna, och det överinseende i trafiktekniskt och ekonomiskt hänseende, som enligt telegrafverkets organisation i övrigt skulle hava uppdelats på telegrafinspektörerna, samlades på en hand. Jämväl för erhållande av en enhetlig såväl teknisk som trafikledning befanns detta nödvändigt. Den extra byråchefen å radiobyrå tjänstgör således, förutom såsom föredragande i telegrafstyrelsen, jämväl i egenskap av linjedirektör och telegrafinspektör för radiodistriktet, och å radiobyrå ombesörjas beträffande radiostationerna samma göromål, som beträffande telegrafverkets övriga verksamhet höra hemma på linje- och trafikdistriktbyråerna.

Å radiobyrå äro förutom byråchefen nu anställda en ordinarie och en extra ordinarie linjeingenjör, två assistenter och en kontorsskrivare. Den ordinarie linjeingenjören har överflyttats från styrelsens linjebyrå, under vilken förut de tekniska frågorna inom radioväsendet på dess dåvarande stadium hörde och vilka frågor i första hand sköttes av honom. Avsikten är, att han skall förestå fartygssektionen å radiodistriktet, d. v. s. handhava uthyrning av fartygsstationer och vad därmed äger sammanhang, såsom frågor om fartygsstationernas konstruktion och utförande, ledningen och övervakandet av anläggnings- och reparationsarbeten vid dessa stationer, besiktning av inköpta stationer och reservmaterialier, förgranskning av anbud och räkningar rörande dessa arbeten, uppgörandet av kontrakt rörande uthyrning av fartygsstationer m. m. Vidare skulle denne linjeingenjör hava att avgiva utlåtande rörande ingivna ansökningar angående tillstånd att utföra eller nyttja anläggningar för trådlös telegrafi eller telefoni, att i egenskap av styrelsens ombud verkställa de i koncessionerna för fartygsstationer föreskrivna besiktningar, som erfordras för tillstånd till fartygsstations nyttjande, att deltaga i utarbetandet av instruktioner och trafikföreskrifter för radiostationer ombord å fartyg och för de fasta stationerna samt att hava den närmaste tillsynen över personalen å samtliga stationerna med hänsyn till radiotrafikens skötsel m. m.

Den extra ordinarie linjeingenjören, som likaledes förut tillhörde linjebyrå, har från arbetets början, först å linjebyrå och sedan å radiobyrå, biträtt med beräkning och konstruktionen av de nu utförda fasta radiostationerna, och är det meningen att åt honom såsom linjeingenjör för kustsektionen å radiodistriktet överlämna ärenden rörande de fasta radiostationernas anläggning och under-

håll samt därmed sammanhängande frågor. Hans göromål beträffande dessa stationer bliva desamma som den andre linjeingenjörens beträffande fartygsstationerna, varjämte det skulle åligga honom, bland annat, att utföra för radiobyrån erforderliga tekniska mätningar och provningar, att med biträde av behöfliga ritare ansvara för uppgörandet och granskningen av för radiobyrån erforderliga konstruktionsritningar och att omhänderhava radiobyråns ritningsarkiv. Denna tjänst är, oberoende av frågan om radiobyråns inrättande eller ej, för framtiden behöflig, och bör såsom ordinarie uppföras i telegrafverkets stat.

Den ena av de två assistenterna har överflyttats från administrativa byrån, där han omhänderhade avräkningsväsendet för radiorörelsen och därmed sammanhängande ärenden. Han har på radiobyrån i tillämpliga delar samma åligganden som sekreteraren å administrativa byrån, notarien å linjebyrån och kontrollören å trafikbyrån. Därutöver må nämnas, att det åligger honom att å behöriga tider till internationella telegrafbyrån i Bern översända uppgifter till internationella radiotelegrafstationsförteckningen, att handlägga frågor angående tryckta radiopublikationer, som utgivas av telegrafstyrelsen eller erhållas från främmande förvaltningar, att upprätta de månatliga radioavräkningarna med svenska rederier och utländska förvaltningar samt granska från utlandet inkommande radioavräkningar och föranstalta om dessas likvidering, att granska fartygsstationernas taxering av radiotelegram samt att föra liggare över beviljade koncessioner å radioanläggningar och över utfärdade certifikat för fartygstelegrafister ävensom kompetensbevis för vaktmän å fartygsstationer. Denna tjänst, som närmast är jämförlig med byråtjänstemans av lägre grad å de övriga byråerna, har styrelsen ansett böra uppföras såsom sådan i telegrafverkets stat.

Den andra assistenten sköter å radiobyrån samma göromål som såväl förrådsbokhållaren som kassören å linjedistriktsbyrå.

För utförande av erforderliga skrivgöromål har en av styrelsens kontorskrivare placerats å radiobyrån.

Såsom av det förut anförda framgår, medför inrättandet av en radiobyrå inom telegrafstyrelsen ingen annan nyanställning av personal än byråchefen. De båda linjeingenjörerna, den ena assistenten och kontorskrivaren skulle under alla förhållanden vara behöfliga — fördelade å olika byråer — och, vad den andra assistenten angår, har han visserligen icke förut varit anställd hos styrelsen, men hans arbete medför en motsvarande minskning i det arbete, som annars skulle åligga linjedistriktsbyråerna och huvudförrådet. Det skulle vidare endast varit en tidsfråga, när den från administrativa byrån överflyttade assistenttjänsten, även om den bibehållits på administrativa byrån, måst uppflyttas till byråtjänstemans grad.»

*En ny byrå-
ingenjör.*

Styrelsen har vidare gjort framställning om inrättande av en ny byråingenjörstjänst och därom anført följande:

»Den under telegrafstyrelsens linjebyrå sorterande konstruktionsavdelningen, vilken började sin verksamhet år 1908, har under de tio år, som därefter förflutit, nått en kraftig utveckling. Från att i början hava bestått av allenast en ingenjör och en ritare, har det tid efter annan funnits nödvändigt att där anställa flera ingenjörer och ritare. Vid 1914 års utgång hade personalen vuxit till två ingenjörer och åtta ritare. Efter förflyttningen av telegrafverkets verk-

stad till Nynäshamn uppkom snart behov av att vid konstruktionsavdelningen anordna en modellverkstad för utexperimentering av nya modeller för avdelningens konstruktioner. För närvarande utgöres personalen vid konstruktionsavdelningen och den med densamma förenade modellverkstaden av fyra ingenjörer, tretton ritare och fyra arbetare. Jämte det styrelsen här nedan föreslår, att en del av avdelningens ritare måtte uppföras å ordinarie stat, anser styrelsen, att konstruktionsavdelningens under senare år ökade vikt och omfattning bör föranleda, att åt föreståndaren för ifrågavarande avdelning, vilken nu är ordinarie linjeingenjör, beredes en mot hans ansvarsfulla och krävande befattning svarande ställning såsom byråtjänsteman av högre grad med benämning byråingenjör. Detta synes så mycket mer befogat, som föreståndaren för styrelsens undervisningsanstalt är byråtjänsteman av högre grad och föreståndaren för styrelsens provningsanstalt tilldelats professors tjänsteställning. Av konstruktionsavdelningens synnerligen betydelsefulla uppgifter bör främst framhållas planläggandet samt uppgörandet av program och ritningar för telegraf- och telefonstationer, som skola ny- eller ombyggas, varvid alla erforderliga konstruktioner måste vara fullständigt utarbetade för direkt fabrikation. Därjämte åligger det denna avdelning icke blott att uppmärksamt följa utvecklingen speciellt på telefonins område utan även att utfinna och framlägga förslag beträffande de ändringar och förbättringar i tekniskt hänseende, som kunna visa sig vara behöfliga och önskvärda för att ernå en mera pålitlig och förenklad expedition eller eljest nödvändiggöras av stationernas oavbrutna tillväxt och de allt större svårigheterna att avveckla den ständigt stegrade trafiken. För att de erfarenhetsrön, som den praktiska tillämpningen giver vid handen, skola på ett effektivt sätt kunna utnyttjas vid de fortflöpande arbetena på fullkommandet av bestående system och detaljer ävensom för konstruktionen av nya anordningar, har avdelningen, såsom ovan antytts, utrustats förutom med ritkontor och modellsamling även med en experimentverkstad jämte provrum. Alldeles särskild vikt lägges vid att konstruktionsavdelningen skall vid sina arbeten söka få fram största möjliga enhetlighet beträffande omärande eller nyskapade effekter. På föreståndaren för konstruktionsavdelningen ankommer det ytterst, huruvida densamma skall motsvara de allt större krav, som måste ställas på densamma, och då den nuvarande föreståndaren, vilken allt från början lett avdelningens arbeten, visat sig på ett förtjänstfullt sätt vuxen de ökade anspråk, som med avdelningens stegrade omfattning och betydelse för telegrafverket kommit att påvåla honom, finner styrelsen befogat, att honom nu tilldelas den högre tjänsteställning, som med föreståndarskapet för den ifrågavarande avdelningen numera bör vara förenad.»

Genom brev den 30 november 1917 har Kungl. Maj:t bemyndigat telegrafstyrelsen att för den ökning av arbetskrafterna hos styrelsen, som påkallades av ikraftträdandet av reglementet den 29 juni 1917 för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare, från och med den 1 december 1917 till utgången av år 1918 använda ett belopp av 4,600 kronor för år räknat. Ifrågavarande bemyndigande föranleddes av framställning från styrelsen den 13 november 1917, däri styrelsen, under erinran att den ordinarie personalens pensionsfrågor handhades av den hos direktionen

*En ny kam-
rer.*

över telegrafverkets pensionsanstalter anställde kamrer jämte ett kvinnligt biträde, anförde följande:

En särskild tjänsteman, som borde erhålla kamrers tjänsteställning, krädes för det närmaste handhavandet av ärenden rörande den genom ovan nämnda reglemente inrättade pensionskassa för pensionering av arbetare, vilken kassa skulle förvaltas av styrelsen. Sedan alla förberedande arbeten för den nya pensioneringen vidtagits, nämligen uppläggandet av register över arbetarpersonalen, uträknande av de avgifter, som skulle erläggas av envar arbetare, utarbetande och utsändande av föreskrifter till lokalförvaltningarna om dessa avgifter samt om sättet för deras erläggande och redovisande m. m., komme det löpande arbetet att ständigt kräva den nye kamrerarens huvudsakliga arbetstid, varjämte sannolikt kvinnligt arbetsbiträde måste beredas honom för vissa enklare arbeten, såsom registrering och bokföring samt expedition. Emellertid hade styrelsen funnit önskligt att åt samma tjänsteman kunna uppdraga jämväl en del andra, med hans huvudsakliga uppgift nära sammanhörande äligganden. Såsom exempel härå anförde styrelsen frågor, som härrörde av den nya olycksfallsförsäkringen, sjuk- och hälsovårdsfrågor samt frågor, som ägde samband med den speciella yrkesfarelagstiftningen och arbetarlagstiftningen i övrigt, eller således i allmänhet spörsmål av social natur, vilka vore splittrade å olika händer inom styrelsen men numera krävde en speciell representant för dessa i antal och vikt ständigt växande ärendens omsorgsfulla och enhetliga behandling. Genom dessa ärendens överflyttande till den nye kamreraren skulle jämväl en välbehövlig lättnad i arbetsmängden beredas vissa andra tjänstemän. I avvaktan på att 1918 års riksdag skulle bliva i tillfälle att besluta i fråga om denna nya befattnings uppförande å ordinarie stat, hemställde slutligen styrelsen om erhållande av det genom ovanberörda kungl. brev sedermera lämnade bemyndigandet att intill 1918 års utgång för ändamålet använda ett belopp av 4,600 kronor för år räknat, motsvarande kamrers nuvarande begynnelseavlöning.

Av sålunda anförda skäl har styrelsen nu i statförslaget för år 1919 upptagit en ny ordinarie kamrerarbefattning hos styrelsen.

En ny sekreterare.

Styrelsen anser även nödvändigt att anställa en ny sekreterare och anför härutinnan:

»Vid telegrafstyrelsens omorganisation år 1908 bibehölls bland personalen å styrelsens linjebyrå en notariebefattning, men under det att förut för denna tjänst endast krävts avgångsexamen från högre allmänt läroverk, handelsinstitut eller teknisk elementarskola, stadgades nu såsom kompetensvillkor för tjänsten att hava avlagt sådan examen, som berättigar till inträde i rättegångsverken. Anledningen härtill var, att å linjebyrån redan då handlades dels en del ärenden, som föranledde expedierandet av mer eller mindre vidlyftiga utlåtanden till Kungl. Maj:t, samt dels åtskilliga ärenden, för vilkas beredande oundgängligen krävdes juridisk kompetens, såsom upprättandet och granskandet av handlingar rörande inköp av fastigheter, tolkning av kontrakt angående entreprenader och leveranser, bedömandet av rättsfrågor i samband med framdragandet av linjer och ledningar över enskild mark eller vid användandet av enskildas byggnader

för telefonfästen m. m. Den snabba utveckling, som under de senaste tio åren försiggått inom telegrafverket, har i alldeles särskilt hög grad medfört ökning av linjebyråns arbetsbörda, och detta icke blott på det rent tekniska området utan jämväl vad de juridiska eller administrativa ärendena beträffar. Belysande härför är, att under dessa tio år antalet såväl till byrån inkommande som därifrån avgående skrivelser betydligt mer än fördubblats samt att antalet ärenden, som föranlett skrivelser till Kungl. Maj:t och ämbetsmyndigheter, ökats med mer än 50 procent. Den stora mängden ärenden av annan än teknisk natur nödvändiggör anställandet å linjebyrån av ytterligare en tjänsteman med juridisk utbildning för att bereda möjlighet för den nuvarande notariebefattningens innehavare att kunna odelat ägna sig åt de mera krävande göromålen. Dessa ärendens art och omfattning är emellertid numera onekligen sådan, att deras handläggande bör anförtros åt en tjänsteman med högre ställning än notaries. Det torde vara tillfyllest att här endast erinra om det stora antal ärenden angående inköp, bebyggande och underhållande av fastigheter, som numera ankomma på linjebyrån och vilka påkalla icke blott utarbetandet av vidlyftiga framställningar till Kungl. Maj:t och riksdagen om anvisande av härför erforderliga medel utan även upprättandet av köpehandlingar, granskandet av åtkomsthhandlingar, verkställandet av köpelikvider, ombesörjandet av lagfarts- och in-teckningsärenden, ävensom vården av telegrafstyrelsens äganderättshhandlingar samt det ganska ansvarsfulla och tidsödande arbetet med att ombesörja och öva tillsyn över brandförsäkringarna av telegrafverkets fastigheter, större stationer och förråd, vilka försäkringar nu belöpa sig till omkring 40,000,000 kronor. Telegrafstyrelsen måste alltså finna behovet av en sekreterartjänst å linjebyrån fullt styrkt och har därför i statsförslaget uppfört en ny sådan befattning, varjämte den nuvarande notariatjänsten därstädes bibehållits.»

Antalet byråtjänstemän av 1:a lönegraden utgör för närvarande sju, men skulle vid bifall till nu framställda förslag om inrättande av en ny byråingenjör-, en ny kamrerar- och en ny sekreterartjänst ökas till tio. Denna siffra, som således betecknar antalet av de särskilt kvalificerade tjänstemännen hos styrelsen, finner styrelsen ändå skäligen låg i jämförelse med styrelsens stora personal. Men styrelsen anser det lämpligt att, endast i den mån utvecklingen verkligen kräver det, öka antalet högre avlönade befattningshavare, ett tillvägagångssätt, som statsmakterna hittills syntes hava funnit riktigt genom att tillgodose de krav, telegrafstyrelsen i sådant hänseende successivt funnit nödigt framföra.

Vidare har styrelsen funnit nödigt uppföra två nya byråtjänstemän av 2:a lönegraden å ordinarie stat. Den ene av dessa tjänstemän är avsedd att placeras såsom föreståndare för den hos styrelsen numera inrättade utländska kontrollavdelningen. Härom yttrar styrelsen:

2 nya byrå-
tjänstemän av
2:a löne-
graden.

»Inom svenska telegrafverket har, liksom inom utländska telegrafverk, upp-
görandet av de månatliga sammanställningar och uträkningar, vilka skola ligga

till grund för kvartalsavräkningarna mellan Sverige och främmande telegraf-förvaltningar rörande telegraftrafiken, städse ålegat de så kallade gränskontrollstationer, över vilka den utländska telegraftrafiken förmedlas. Med 1917 års ingång lät telegrafstyrelsen emellertid på försök tillämpa ett redan förut inom danska telegrafverket med framgång använt system, enligt vilket uppgörandet av nämnda sammanställningar och uträkningar verkställas centralt inom styrelsen. Ifrågavarande arbete jämte arbetet med upprättandet av själva kvartalsavräkningarna mellan Sverige och utlandet anförtroddes åt den assistent, som förut under många år handhaft liknande arbeten å Stockholms telegrafstation, och lämnades åt honom ett manligt och vissa kvinnliga biträden. Avräkningarna rörande telefontrafiken mellan Sverige, å ena sidan, samt Danmark, Norge och, intill dess vid det nuvarande krigets början telefonförbindelsen med Tyskland över Danmark avbröts, jämväl Tyskland, å andra sidan, hava städse upprättats av en tjänsteman hos styrelsen med ledning av de å gränskontrollstationerna för den utländska telefontrafiken förda journalerna. Allt sedan ny stat år 1908 infördes för telegrafstyrelsen, hava dessa telefonavräkningar verkställts av en amanuens å övergångsstat. Då denna amanuens i maj 1917 avled, fann telegrafstyrelsen lämpligt att förlägga jämväl det arbete, som av honom omhänderhafs, till den försöksvis nyinrättade kontrollavdelningen för telegraftrafiken, och förklarade sig denna avdelnings föreståndare villig att tills vidare på övertid utföra arbetet under förutsättning att en passande gottgörelse därför bereddades honom, vilken gottgörelse styrelsen ansåg lämpligen böra bestämmas till samma belopp som det arwde, vilket för arbetet i fråga förut uppburits av den nämnda amanuens, eller 1,400 kronor för år. Därest den nyinrättade kontrollavdelningen bleve permanent, i vilket fall dess föreståndare borde tilldelas en efter hans åligganden lämpad högre tjänsteställning än assistent, skulle givetvis den provisoriska anordningen att låta honom utföra arbetet med telefonavräkningarna å övertid mot särskild ersättning bortfalla, vilket syntes desto lättare kunna ske, som funktionärerna å den nya kontrollavdelningen efter ett par års tjänstgöring därstädes borde erhållit så pass stor rutin, att hinder ej skulle möta att pålägga dem att jämte föreståndaren under ordinarie tjänstgöringstid utföra de för telefonavräkningarnas upprättande erforderliga arbetena. I skrivelse den 1 juni 1917 har telegrafstyrelsen på nu anförda skäl och då styrelsen vid avgivandet under 1917 års höst av förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1919 ansåge sig kunna närmare uttala sig om lämpligheten av att göra den nya kontrollavdelningen permanent, hemställt om bemyndigande att under tiden till 1917 års utgång utbetala ovannämnda belopp av 1,400 kronor för år åt föreståndaren för den ifrågavarande kontrollavdelningen, och vann denna hemställan Kungl. Maj:ts bifall enligt brev den 13 juli 1917. Med anledning därav att emellertid avgivandet av berörda staförslag till följd av mellankommande orsaker måste anstå till in på år 1918, gjorde styrelsen den 30 november 1917 framställning om rätt att fortfarande intill 1918 års utgång få utbetala samma belopp, vilken framställning Kungl. Maj:t biföll genom brev den 21 december 1917. Telegrafstyrelsen är nu i tillfälle att vitsorda, att den nya kontrollavdelningen på ett praktiskt och arbetsbesparande sätt fyller sitt ändamål. Genom densammas inrättande har den förutvarande vidlyftiga journalföringen av alla utgående och inkommande telegram kunnat inskränkas i betydlig grad. I stället för att förut arbetet utfördes av ett visst antal för trafiktjänst särskilt utbildade tjänstemän å varje gränskontrollstation, kan det numera till följd av praktiska anordningar utföras huvudsakligen

av annan, billigare arbetskraft till ringare antal och således trafikpersonalen användas för sin egentliga uppgift. Större möjlighet har beretts styrelsen att utöva kontroll över avräkningsväsendet, en kontroll, som visat sig allt mera nödvändig med hänsyn till ökningen av den utländska telegramtrafiken, varav Sveriges behållna inkomst stigit från 1,300,000 kronor år 1911 till omkring 4,800,000 kronor år 1916. Slutligen har kontrollens över avräkningsväsendet centraliserande till styrelsen möjliggjort att vid denna avdelning fast anställa särskild personal, som därigenom blir fullt förtrogen med tillämpandet av de rätt komplicerade taxebestämmelser och andra föreskrifter, som gälla det utländska avräkningsväsendet, under det att förut den trafikpersonal, som sysselsattes med arbetet vid gränskontrollstationerna, ofta måste för trafikens tillgodoseende ombytas, till men för avräkningsväsendets rationella bedrivande. Med hänsyn just till sistnämnda omständighet har styrelsen, som till en början avsåg att låta arbetet även efter dess centraliserande till styrelsen utföras av trafikpersonal, numera funnit sig böra föreslå, att föreståndaren för kontrollavdelningen tilldelas icke, såsom styrelsen i sina förberörda skrivelser den 1 juni och den 30 november 1917 avsett, kontrollörs utan byråtjänstemans av lägre grad tjänsteställning. Då emellertid den nuvarande föreståndaren, vilken, på sätt förut nämnts, redan under många år, närmare bestämt allt sedan år 1905, vid Stockholms telegrafstation förestått därvarande avräkningskontroll, ensam under år 1916 utfört alla förberedande arbeten, som krävs för kontrollens centraliserande, samt vid tiden för sin befordran till byråtjänsteman kommer att hava under två år förestått kontrollavdelningen, anser styrelsen det skäligt, att han i och för uppflyttning i högre lönegrad får tillgodoräkna sig åtminstone dessa två tjänstår och således vid 1920 års ingång tilldelas, förutom dyrortstillägg, avlöning efter 5,500 kronor i stället för begynnelseavlöningen 5,100 kronor. Hans nuvarande inkomst från telegrafverket utgör 5,650 kronor, nämligen högsta avlöningen för assistent, 3,800 kronor, jämte dyrortstillägg 450 kronor samt det särskilda arvodet å 1,400 kronor. Den övriga personalen å ifrågavarande kontrollavdelning utgöres för närvarande av en extra ordinarie byråtjänsteman, två telegrafister och erforderligt antal kontorsskrivare.»

Den andra nya byråtjänstemannen av 2:a lönegraden skulle placeras å radiobyran, och hava närmare motiv för tjänstens inrättande anförts här förut i sammanhang med omnämmandet av den nya byråchefen för radioärenden.

Enär antalet byråtjänstemän av den lägre — 2:a — lönegraden i 1918 års stat utgör tolv, skulle genom tillkomsten av här förut föreslagna två nya sådana befattningar antalet för år 1919 bliva fjorton.

Sedan flera år tillbaka finnes å telegrafstyrelsens provningsanstalt i egenskap av extra ordinarie linjeingenjör anställd en filosofie doktor, som har till huvudsaklig uppgift att ansvara för alla kemiska och metallurgiska undersökningar, vilka förekomma vid anstalten. Då beho-

2 nya linje-
ingenjörer.

vet av en sådan befattningshavare gör sig permanent gällande, anser styrelsen densamma böra uppföras å ordinarie stat såsom linjeingenjör.

Behovet av en ordinarie linjeingenjör å radiobyran har här förut närmare utvecklats.

Bland personalen å telegrafstyrelsens linjebyrå ingår en extra ordinarie linjeingenjör. På dennes plats har av personalskäl måst placeras en ordinarie linjeingenjör, vilkens befattning vid linjedistriktet uppehålls av en extra ordinarie linjeingenjör. Enär linjebyran har permanent behov av denna ingenjörsbefattning, anser styrelsen densamma allt framgent böra besättas med ordinarie innehavare. Styrelsen har därför ansett uppförandet i staten av den ovan omförmälda nya byråingenjören, till vilken tjänst skulle befordras en linjeingenjör, icke böra föranleda motsvarande minskning av antalet ordinarie linjeingenjörer.

Antalet linjeingenjörer, som enligt 1918 års stat utgör 29, skulle på grund av vad ovan anförts böra för år 1919 ökas till 31.

En ny kontrollör av 1:a lönegraden.

Styrelsen yttrar angående behovet av en ny kontrollör av 1:a lönegraden följande:

»Genom den från och med år 1908 genomförda omorganisationen av telegrafverket blev vid vardera av Stockholms, Göteborgs och Malmö telefonstationer anställd en kontrollör såsom avdelningsföreståndare närmast under stationens direktör. Av dessa kontrollörer gjordes de å telefonstationerna i Stockholm och Göteborg till kontrollörer av 1:sta lönegraden samt den i Malmö till kontrollör av 2:dra lönegraden. Sedan dess hava på grund av telefontätens och trafikens tillväxt dels ytterligare kontrollörer anställts å de tre nämnda stationerna, dels även kontrollörer anställts vid åtskilliga telefonstationer, vilka vid tiden för omorganisationens genomförande icke ansågos behöva sådana. Samtliga sålunda nyinrättade kontrollörsbefattningar tillhöra 2:dra lönegraden. Till samma lönegrad hänföres allt fortfarande även den kontrollör å Malmö telefonstation, som innehar ställningen såsom avdelningschef närmast under telegrafdirektören. Den olikhet i stationernas storlek och betydelse, som fick sitt uttryck däri, att Malmö redan år 1908 krävde manligt befäl framför de stationer, där kontrollörer senare måst anställas, kvarstår emellertid alltjämt. Med hänsyn härtill men även på grund av Malmö telefonstations nuvarande storlek i och för sig, måste det därför anses skäligt, att den ena av kontrollörsbefattningarna i Malmö höjes från 2:dra till 1:sta lönegraden. Det befogade häri torde framgå av nedanstående tablå över personal och trafik dels vid Malmö station under år 1917 och dels vid Göteborgs station under det år — 1907 — då beslut fattades om anställandet av en kontrollör av 1:sta lönegraden därstädes:

	Malmö år 1917	Göteborg år 1907
Antal interurbantelefonister	88	64
» lokal- och landstelefonister.....	105	147
Antal telefonapparater inom redovisningsområdet.....	10,862	10,547
Antal rikssamtalsperioder	1,847,000	858,454

Telegrafstyrelsen har därför ansett sig böra föreslå, att en av de nuvarande kontrollörsbefattningarna av 2:a lönegraden å Malmö telefonstation utbytes mot en kontrollörsbefattning av 1:a lönegraden. Härigenom skulle sammanlagda antalet kontrollörer av 1:a lönegraden bliva nio.

Under återopande av vad styrelsen i skrivelse den 22 februari 1918 anmält till 1915 års avlöningskommission, vilken skrivelse finnes i kommissionens betänkande införd, har styrelsen i statförslaget för år 1919 uppfört två ingenjörssassistenter. Det lider intet tvivel, att behov av större antal dylika befattningshavare redan nu föreligger, men då styrelsen, med sin kännedom om verkets personal, förutser, att endast två kompetenta sökande till ingenjörssassistentbefattning för närvarande finnas inom telegrafverket, därav möjligen en av konstruktionsavdelningens ritare, har styrelsen måst för år 1919 inskränka sig till att upptaga allenast två befattningar av ifrågavarande nya tjänstemannagrad.

Två ingenjörssassistenter.

Därjämte har styrelsen föreslagit inrättande av fjorton nya kontrollörstjänster av 2:a lönegraden. Härom anför styrelsen följande:

14 nya kontrollörer av 2:a lönegraden.

»Av nämnda tjänster avses en för styrelsens trafikbyrå. Då med 1917 års ingång den å byrån förut befintliga aktuarietjänsten i samband med då vidtagen decentralisering av de viktigaste av denna tjänstemans arbetsäligganden indrogs, inrättades i stället en kontrollörstjänst av 1:sta lönegraden, vars innehavare övertog handläggandet av byråns talrika personalärenden, vilka förut handhäfts av en assistent, och åt assistenten uppdrogs att fullgöra de icke decentraliserade äligganden, som dittills utförts av aktuarien, ävensom en del övriga från andra håll sammanförda arbeten. Enär assistentens göromål kräva mogenhet i omdöme och förtrogenhet med telegrafverkets förhållanden inom olika områden, har befattningens innehavare måst uttagas bland de äldre assistenterna. Givetvis underlåter emellertid icke en sådan äldre assistent att söka befordran, så snart tillfälle därtill yppar sig. Härav har följden blivit, att täta personalombyten förekommit till stor olägenhet för arbetet. För att råda bot härför bör befattningen i fråga utbytas mot en kontrollörstjänst av 2:dra lönegraden.

Linjedistriktsbyråernas personal är numera till följd av den oerhörda utvidgningen av rikstelefonnätet så överhopade med arbete, att telegrafstyrelsen icke längre kunnat undanskjuta kravet på att bereda dessa byråer ökat arbetsbiträde. Efter nogsamtt övervägande av, i vilken form detta bäst skulle ske, har styrelsen funnit lämpligast, att å linjedistriktsbyråerna placeras en kontrollör av 2:dra lönegraden, tills vidare dock endast å sex av de sju distriktsbyråerna, var emot å den sjunde linjedistriktsbyrån motsvarande förstärkning av personalen ännu icke är så behöfelig. Personalen å de distriktsbyråer, där kontrollör sålunda skulle placeras, utgöres av, förutom linjedirektören, en linjeingenjör, en förrådsbokhållare, en kassör och ett antal kvinnliga bokhållare samt ritare. De ärenden, som främst skulle tillkomma kontrollörerna, äro huvudsakligen sådana, som nu måste handläggas av linjeingenjören och som, ehuru icke utgörande egentligt ingenjörsarbete, dock till den grad tagit hans tid i anspråk, att han icke medhinner de ständigt brådskande tekniska frågornas noggranna behandling, exempelvis frågor rörande distriktens personal, markuppgörelser för nya stolplinjer, den nya arbetarpensioneringen, utarbetandet av statistiska uppgifter och vissa rapporter samt i allmänhet distriktsbyråernas omfattande korrespondens. Kontrollören å linjedistriktsbyrå skulle intaga samma ställning som kontorschef vid privata företag, men då inom telegrafverket denna tjänstetitel redan användes för den mera ansvarsfulla befattningen såsom chef för verkstadens kontor, under det att de med ifrågavarande nya tjänstemän å linjedistriktsbyråerna närmast jämställda tjänstemännen å rikstelefonbyråerna i Stockholm och Göteborg samt å trafikdistriktsbyråerna benämnas kontrollörer, synes denna tjänstetitel och med densamma förenad avlöning vara tills vidare mest lämplig. Styrelsen vill dock framhålla, att för de nu ifrågavarande nya tjänsterna icke med nödvändighet bör krävas utbildning vid telegrafverkets undervisningsanstalt, men å andra sidan är det erforderligt, att den, som befordras till kontrollör å linjedistriktsbyrå, är fullt förtrogen med arbetsförhållandena inom telegrafverkets olika områden.

Vid stationerna kräves inrättandet av åtta nya kontrollörsbefattningar av 2:dra lönegraden. Av dessa skulle tre placeras å Stockholms telegrafstation, därav en å telegrafdirektörens expedition och två å telegrafstationens apparatsal. Å Stockholms telegrafstations direktörsexpedition är för närvarande såsom enda manlig tjänsteman anställd en assistent, vilken intager ställningen såsom kontorschef för expeditionen samt tillika tjänstgör såsom stationens huvudkassör. Direktörsexpeditionen, varest den centrala räkenskapsföringen och redovisningen ävensom alla personalärenden vid stationen handläggas, sysselsätter en ganska betydande och ständigt växande personal. Även den penningrörelse, assistenten å nämnda expedition handhaver, är av betydande omfattning, vilket tillfullo framgår därav, att uppbörden vid Stockholms telegrafstation under år 1917 utgjorde ej mindre än 4,774,000 kronor. Med hänsyn till det befälskap för en icke obetydlig personal samt den betydande penningförvaltning, som åtföljer befattningen, synes det styrelsen olämpligt, att innehavaren har allenast assistents tjänsteställning. Särskilt olämpligt blir detta därigenom, att innehavaren av befattningen, vilken givetvis måste sökas bland de äldre och pålitligare assistenterna, av befordringsskäl kvarstannar på befattningen blott kortast möjliga tid, varför alltför tätta ombyten uppstå genom den nuvarande anordningen. Telegrafstyrelsen anser därför nödigt, att den nuvarande assistentbefattningen utbytes mot en kontrollörs-

befattning. Å Stockholms telegrafstations apparatsal äro för närvarande anställda fyra kontrollörer, därav två av 1:sta och två av 2:dra lönegraden. Av dessa tjänstgöra samtidigt en kontrollör av 1:sta och en kontrollör av 2:dra lönegraden å vardera av de båda vaktlagen. Denna befälsstyrka är emellertid numera otillräcklig för övertvakandet av den utomordentligt stora trafiken. Såsom bevis på trafikens och såsom följd därav även personalens tillväxt kan nämnas, att år 1915, då ökning av antalet kontrollörer å Stockholms telegrafstation senast begärdes, antalet telegramexpeditioner därstädes uppgick till 4,455,000 och antalet vid stationen sysselsatta tjänstemän till 287, medan däremot år 1917 motsvarande siffror utgjorde 5,111,000 telegramexpeditioner och 424 tjänstemän. Så länge kriget varar, är någon nämnvärd minskning i trafiken icke att förvänta, och när kriget en gång slutar, har det, så att säga, normala trafikbehovet säkerligen vuxit i fatt de hittills av kriget föranledda abnorma förhållandena. Trots den lindring i arbetet, som skulle beredas kontrollörerna genom inrättandet av vissa mellanbefattningar mellan kontrollörerna och personalen, nämligen en ny och högre grad av assistenter och telegrafister, är det därför ofrånkomligt att öka den för det direkta övertvakningsarbetet avsedda personalen. Då de tjänstemän, som uttagas härtill, måste utöva direkt chefskap över personalen, kan desamma ej givas lägre än kontrollörs tjänsteställning. Det är därför behöfligt, att ytterligare en kontrollör av 2:dra lönegraden anställas å vardera vaktlaget.

Vidare skulle två nya kontrollörer anställas å Stockholms telefonstations trafikavdelning. Vid denna avdelning äro för närvarande anställda en kontrollör av 1:sta lönegraden och fyra kontrollörer av 2:dra lönegraden. Av dessa intager kontrollören av 1:sta lönegraden ställningen såsom telefondirektörens närmaste man med huvudsaklig uppgift att biträda direktören med utredningar rörande trafikfrågor och tekniska anordningar. Av de övriga tjänstgöra två å lokalavdelningen samt två å den gemensamma riks- och landsavdelningen såsom föreståndare för var sitt vaktlag. Den under förmiddagarna å lokalavdelningen tjänstgörande kontrollören är emellertid fullt upptagen av förekommande mellanhavanden med allmänheten och kan därför ej i erforderlig grad ägna sig åt det egentliga övertvakningsarbetet. Det är därför behöfligt att för detta arbete anställa ytterligare en kontrollör. Än mera kommer behovet härav att framträda, då inom en nära framtid två nya expeditionslokaler komma att tagas i bruk för lokaltrafiken. Även vid den gemensamma riks- och landsstationen i Stockholm är ökning av det manliga befälet med en kontrollör nödvändig, helst även kontrollörerna därstädes fått fältet för sitt övertvakningsområde utvidgat genom inrättandet av en ny avdelning av telefonstationen inom samma fastighet, där riks- och landsavdelningarna äro inrymda.

Vid Göteborgs telefonstations trafikavdelning är ytterligare en kontrollör behöflig. Vid denna avdelning äro för närvarande anställda en kontrollör av 1:sta och en kontrollör av 2:dra lönegraden. Liksom i Stockholm tages emellertid numera den förstnämnde kontrollörens arbetstid huvudsakligen i anspråk för utredningar och andra från den dagliga expeditionen fristående göromål, som betingas av kontrollörens ställning såsom telefondirektörens närmaste man. För att få manligt befäl till det egentliga övertvakningsarbetet å båda de befintliga vaktlagen skulle utom kontrollören av 1:sta lönegraden två kontrollörer vara behöfliga. Tillsvidare har den behöfliga ökningen av det manliga befälet åstadkommits på det sätt, att en assistent placerats å Göteborgs telefonstation såsom föreståndare för det ena vaktlaget. Då emellertid denna assistent å sitt vaktlag

utför alldeles samma arbete som kontrollören å det andra vaktlaget, kan denna anordning icke anses lämplig annat än som ett provisorium, utan bör assistentbefattningen i fråga utbytas mot en kontrollörsbefattning.

Återstående två kontrollörsbefattningar skulle tilldelas Sundsvalls och Uppsala telefonstationer. Trafiken vid dessa stationer har nämligen nu vuxit så, att de i likhet med de medelstora stationer, vilka från och med år 1918 erhöilo kontrollörer, nämligen Gävle, Hälsingborg, Norrköping och Örebro, böra erhålla manligt befäl av kontrollörs grad.»

Då genom inrättandet av den förut föreslagna nya kontrollörstjänsten av 1:a lönegraden en sådan befattning av 2:a lönegraden skulle bliva disponibel, erfordras, för tillgodoseende av det nu framförda behovet av femton nya kontrollörer av 2:a lönegraden, en ökning av det i 1918 års stat upptagna antalet kontrollörer av sistnämnda lönegrad med fjorton, varigenom dessas sammanlagda antal skulle bliva 40.

*Personligt
lönetillägg
åt tre kontrol-
lörer av 2:a
lönegraden.*

Härefter har telegrafstyrelsen gjort framställning om beredande av personligt lönetillägg för år 1918 åt tre kontrollörer av 2:a lönegraden och därvid anfört följande:

Såsom av propositionen nr 3 till 1917 års riksdag framgår (sid. 15—16), föreslog telegrafstyrelsen, att från och med år 1918 en assistent å envar av de fyra trafikdistriktsbyråerna skulle uppflyttas till kontrollör av 1:sta lönegraden, i sammanhang varmed det till dem på grund av Kungl. Maj:ts brev den 30 januari 1903 utgående arvode å högst 600 kronor skulle bortfalla. Tre av dessa assistenter uppburit under år 1917 dels avlöning såsom assistenter med 3,400 kronor var och dels nämnda arvode, som för envar av dem var bestämt till högsta beloppet, 600 kronor. Samma avlöning skulle de hava åtnjutit under år 1918. Från och med år 1919 stodo de i tur att få sin avlöning såsom assistenter höjd till 3,800 kronor. Deras sammanlagda inkomst, dyrortstillägg oberäknat, utgjorde således under år 1917 4,000 kronor och skulle från och med år 1919 hava höjts till 4,400 kronor. Därest de med 1918 års ingång bleve befordrade till kontrollörer av 1:sta lönegraden, för vilken tjänst begynnelseavlöningen är, förutom dyrortstillägg till samma storlek som för assistent, 3,800 kronor, skulle deras avlöning alltså komma att bliva 200 kronor lägre än den avlöning, de såsom assistenter uppburit under år 1917 eller skulle uppburit under år 1918. Från och med år 1919 skulle de såsom kontrollörer av 1:sta lönegraden hava erhållit 600 kronor mindre inkomst, än om de kvarstått såsom assistenter, men dock fortfarande endast 200 kronor mindre än de före sin utnämning till kontrollörer av 1:sta lönegraden uppburit. Innan telegrafstyrelsen framlade detta förslag, hade styrelsen förvissat sig om, att de ifrågavarande assistenterna ville vidkännas nämnda inkomstminskning, enär de genom sin befordran likväl småningom skulle bliva ersatta därför. Telegrafstyrelsens berörda förslag vann emellertid endast så tillvida Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall, att de ifrågavarande assistentbefattningarna omvandlades till kontrollörstjänster av 2:dra lönegraden (propositionen nr 3 år 1917 sid. 21—22). Då begynnelseavlöningen för sådan tjänst är

3,400 kronor eller samma belopp, som envar av de tre nämnda assistenterna redan i denna egenskap uppbar, kommo de således att under år 1918 få vidkännas en ren inkomstminskning med 600 kronor. Jämväl i fortsättningen bliva de till viss grad sämre ställda, än om de befordrats till kontrollörer av 1:sta lönegraden. Då telegrafstyrelsen i sitt utlåtande denna dag över 1915 års avlöningskommissions betänkande föreslagit för kontrollör av 2:dra lönegraden en begynnelseavlöning av 4,700 kronor, skulle, därest detta förslag vinner bifall, från och med år 1919 någon förlust ej behöva uppkomma för de ifrågavarande tre kontrollörerna. För den förlust, de emellertid under år 1918 fått vidkännas, synas de genom personligt lönetillägg böra hållas skadeslösa, åtminstone i den mån förlusten överstiger det belopp av 200 kronor, varmed de från början haft att räkna. Men då under tiden efter det de tillfrågats, huruvida de ville ikläda sig en inkomstminskning av 200 kronor, en så exceptionell fördyring av levnadskostnaderna inträtt, vill styrelsen för sin del föreslå, att det personliga lönetillägget måtte bestämmas till 600 kronor, motsvarande den verkliga inkomstminskning, som drabbat dem. Det torde slutligen böra framhållas, att de ifrågavarande tre personerna icke utan olägenhet för telegrafverket och men för sin egen framtida befordran kunnat avhålla sig från att söka de nya kontrollörsbefattningarna, ävensom att den fjärde till kontrollör av 2:dra lönegraden befordrade assistenten icke hade sådan avlöning, att han kan göra anspråk på något personligt lönetillägg.

På de skäl, som anförts i styrelsens yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande, har styrelsen i statförslaget för år 1919 uppfört femton tjänstemän av den nya 1:a lönegraden för assistenter.

15 assistenter
av 1:a lönegraden.

I förutberörda skrivelse den 22 februari 1918 till 1915 års avlöningskommission om inrättande av ingenjörsassistenttjänster har styrelsen jämväl omnämnt sin avsikt att föreslå uppförandet i 1919 års stat av ordinarie ritarbefattningar. Då av de å styrelsens konstruktionsavdelning anställda ritarna åtminstone sju syntes böra beredas ordinarie tjänst, nämligen de, som vunnit inträde i verket under åren 1904—1914, förklarade sig styrelsen ämna föreslå att, jämte det för två av dem skulle beredas anställning såsom ingenjörsassistenter, fem ordinarie ritartjänster skulle uppföras i staten. Enär emellertid, såsom förut anförts, endast en av den nuvarande ritarpersonalen å konstruktionsavdelningen lär kunna omedelbart befordras till ingenjörsassistent, anser styrelsen nödigt, att sex ordinarie ritartjänster uppföras i staten för år 1919.

6 ritare.

Styrelsen har vidare föreslagit inrättandet av en ny verkmästarebefattning och därom anført följande:

En ny
verkmästare.

»Den alltmera stegrade betydelsen av dragverktygens användning inom modern industri har gjort tillverkningen av dylika verktyg till ett specialfack. Betydelsen av denna gren utav verksamheten vid telegrafverkets verkstad framgår

därav, att genom dragmetodens tillämpning vid verkstaden uppnåtts med förut använda arbetssätt otänkbara resultat, i det att samtidigt med ökning av produkternas hållbarhet uppkommit besparing i arbetskostnad ända upp till åttio procent. Metodens tillämpnings- och utvecklingsmöjligheter äro emellertid i högsta grad beroende av konstruktörens och ledarens skicklighet, i följd varav dennes befattning blir av bärande betydelse för tillverkningen. En vid telegrafverkets verkstad alltsedan år 1911 anställd extra ordinarie förman har oavbrutet varit sysselsatt med lösning av uppgifter, vilka legat inom ramen för ifrågavarande verksamhet, och har därvid visat sig vara synnerligen framstående arbetskraft. De vackra resultat, vilka tack vare utpräglade anlag och hängivet intresse för arbetet härunder uppnåtts, giva rätt att ställa stora förhoppningar på honom även för framtiden. Såsom exempel på sådana resultat må nämnas den nya heldragna mikrofontratten och mikrofonkapseln, båda tillverkade av järn, genom vilkas åstadkommande telegrafverkets verkstad för dessa artiklar gjort sig oberoende av utländska leverantörer av celluloid, som numera är omöjligt att anskaffa, ävensom den nya relähuven, varå arbetsoperationernas antal nedbringats till en bråkdel av de förut nödiga. Då den ifrågavarande förmannen alltså på ett synnerligen förtjänstfullt sätt hävdats sin ställning såsom konstruktör av dragverktyg och ledare av tillverkningen utav dessa verktyg samt han på grund av sin duglighet erbjudits anställning vid privat företag med betydligt högre avlöning än det belopp av 3,600 kronor om året, som enligt de av Kungl. Maj:t fastställda bestämmelserna angående avlöning till extra ordinarie personal utgör högsta avlöningen för extra ordinarie förmän, anhöll telegrafstyrelsen i skrivelse den 18 december 1917 att, i avvaktan på beslut av 1918 års riksdag om uppförande å ordinarie stat av en för personen i fråga avsedd ordinarie tjänst vid verkstaden, få under år 1918 till denne person utbetala en avlöning, motsvarande högsta avlöningen till verkmästare vid verkstaden eller, inklusive hyresbidrag, 4,400 kronor. Genom brev den 25 januari 1918 blev denna framställning av Kungl. Maj:t på det sätt bifallen, att styrelsen bemyndigades att från och med den 1 januari 1918 intill utgången av samma år utbetala, utöver högsta avlöningen till extra ordinarie förman eller 3,600 kronor, ytterligare ett belopp av 800 kronor för år räknat. Då det skulle medföra stor förlust för verkstaden, om ifrågavarande befattningshavare lämnade sin anställning, och då styrelsen för att binda honom vid verkstaden måst ställa i utsikt, att ordinarie anställning med snaraste skulle beredas honom och att hans avlöning å ordinarie stat skulle från början bli *minst* 4,400 kronor har styrelsen för ifrågavarande verktygskonstruktör och förman upptagit en ny verkmästartjänst i förslaget till stat för år 1919. För att denne tjänsteman skall kunna med 1919 års ingång erhålla den i utsikt ställda avlöningen, måste han berättigas att av de sju år, varunder han bestritt sin nuvarande befattning, tillgodoräkna sig, i och för uppflyttning i högre avlöningsklass, sex tjänstår, varigenom hans avlöning skulle bli 3,600 kronor jämte hyresbidrag 750 kronor och dyrortstillägg 360 kronor eller således tillsammans 4,710 kronor.»

16 nya linjemästare och
25 nya linjeförmän.

I den för år 1918 gällande driftkostnadsstaten finnas uppförda 10 linjemästare av 1:a och 29 linjemästare av 2:a lönegraden samt 47 linjeförmän av 1:a och 78 linjeförmän av 2:a lönegraden eller således tillhopa 39 linjemästare och 125 linjeförmän. Bland linjeförmän-

nen av 1:a lönegraden har därvid inräknats jämväl en å övergångsstat kvarstående materialvakt, vilken numera vunnit befordran till ordinarie linjeförman av 1:a lönegraden.

I fråga om inrättandet av nya befattningar som linjemästare och linjeförman anför styrelsen följande:

»På de grunder, som anförts i telegrafstyrelsens yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande, har styrelsen i sitt statförslag sammanfört samtliga linjemästartjänster till en avlöningsgrupp och likaledes alla linjeförmanstjänsterna till en avlöningsgrupp. För år 1919 föreligger, såvitt nu kan bedömas, behov av att inrätta tolv nya linjemästar- och femton nya linjeförmanstjänster, varigenom antalet av dessa tjänster skulle bli 51 respektive 140. Då styrelsen i statförslaget för år 1919 likväl upptagit inalles 55 linjemästare och 150 linjeförman, är detta beroende därpå, att stora olägenheter hittills visat sig vara förknippade med att icke hava några sådana tjänster disponibla utöver det så lång tid i förväg, som statförslaget skall upprättas, förutsedda behovet. Liksom Kungl. Maj:t och riksdagen tidigare medgivit, att i staterna finge upptagas några flera kommissarie- och assistenttjänster än som motsvarade det förutsedda behovet, torde därför även inom nu ifrågavarande tjänstemannagrupper få upptagas några reservplatser. Givet är, att telegrafstyrelsen icke kommer att besätta dessa med ordinarie innehavare i vidare mån än behovet verkligen kräver.»

I detta sammanhang torde böra behandlas en väckt fråga om avlöningsförmånerna för vissa stationsbiträden, som befordrats till radiotelegrafister.

*Ersättning åt
vissa radio-
telegrafister
för minskning
i löneinkomst.*

I skrivelse den 6 november 1914 hemställde telegrafstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att till den å telegrafverkets radiotelegrafstationer anställda personal skulle tills vidare utgå särskilt radiotelegrafarvode med bland annat 360 kronor för år till ordinarie eller extra stationsbiträde. Vid föredragning av ifrågavarande ärende i samband med förslag till telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916 ansåg dåvarande departementschefen, som icke fann anledning till anmärkning mot telegrafstyrelsens förslag rörande radiotelegrafarvoden, detsamma icke böra bli föremål för Kungl. Maj:ts beslut utan att hava delgivits riksdagen. Då riksdagen lämnade förslaget utan erinran, förklarade Kungl. Maj:t sedermera genom brev den 18 juni 1915, att till den å telegrafverkets radiostationer anställda personal skulle från och med ingången av år 1915 tills vidare från det å telegrafverkets stater under avlöningsstaten uppförda anslag till arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna utgå särskilt radiotelegrafarvode till bland andra ordinarie eller extra ordinarie stationsbiträde med 360 kronor för år.

Genom 1916 års riksdags beslut uppfördes den för radiotelegrafering använda personalen på ordinarie stat, och bestämdes därvid för radiotelegrafist en avlöning av 1,260 kronor med förhöjning till 1,380, 1,500, 1,650, 1,800, 1,950 och 2,100 kronor efter respektive 2, 4, 6, 9, 12 och 15 års tjänstgöring. Härtill kommo hyresbidrag och i förekommande fall dyrortstillägg. Den sammanlagda avlöningen för radiotelegrafist kom således att utgöra, å ort utan dyrortstillägg och med lägsta hyresbidrag lägst 1,635 och högst 2,475 kronor samt å ort med högsta förekommande hyresbidrag och dyrortstillägg lägst 1,827 och högst 2,890 kronor. Då de till radiotelegrafisttjänst använda stationsbiträdena den 1 januari 1917 befordrades till radiotelegrafister, fingo de helt naturligt avstå det provisoriska radiotelegrafarvodet å 360 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu radiotelegrafisten A. Conr. Erikson, å egna och andra radiotelegrafisters vägnar, förmått, att de till radiotelegrafister befordrade stationsbiträdena, då de avstått det förut innehavda radiotelegrafarvodet, icke erhållit något vederlag i form av uppflyttning i en klass med lönebelopp, motsvarande den förut innehavda lönen jämte radiotelegrafarvodet. Då den minskning i sökandenas löneinkomster, som blivit en följd av befordringen, under den rådande dyrtiden inverkat menligt på deras förut undergrävda ekonomi, hade framställning om rättelse härutinnan gjorts till telegrafstyrelsen men avslagits. Styrelsens avslag syntes hava grundats på bestämmelsen i § 4 mom. 3:o i avlöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907, vilken bestämmelse syntes vara tillkommen för att skydda ordinarie tjänsteman mot avlöningsminskning vid befordran. För ett sådant fall som sökandenas åter, där tjänsteman, placerad på en annan befattning än sin ordinarie, förutom sin ordinarie avlöning tilldelats ett personligt arvode i avvaktan på befattningens uppförande på ordinarie stat, saknade avlöningsreglementet bestämmelser till skydd för avlöningsminskning vid befordran till den sedermera å ordinarie stat uppförda befattningen; dock funnes jämlikt § 4 mom. 4:o i avlöningsreglementet möjlighet för Kungl. Maj:t att undantagsvis, när telegrafverkets intressen så fordrade, tilldela tjänsteman avlöning eller lön efter högre klass än den, som i den i nämnda § angivna reglering funnes såsom lägsta avlöning eller lön för den av tjänstemannen innehavda befattning angiven.

Med stöd av nu nämnda bestämmelse hava sökandena hemställt om Kungl. Maj:ts medgivande för telegrafstyrelsen att, vid konstituerande till radiotelegrafister av den stationsförman och de stationsbiträden, vilka före år 1917 voro placerade å radiostation, taga hänsyn

till det av dem innehavda radiotelegrafarvodet och sålunda uppflytta dem till en löneklass, som närmast motsvarar den löneklass, med tillägg av berörda arvode, vilken de från och med år 1917 skulle hava tillhört, om de kvarstått i sina förutvarande befattningar. Därest oförmälda bestämmelse icke av Kungl. Maj:t ansåges tillämplig i förevarande fall, hava sökandena hemställt, att framställning till riksdagen måtte avlåtas angående sådan ändring av den nu endast för linjeförmän och reparatörer avsedda bestämmelsen i § 4 mom. 5:o i avlöningsreglementet, att alla befattningshavare vid telegrafverket tryggades mot avlöningsminskning vid konstituerande till ordinarie befattning eller vid befordran från en ordinarie befattning till en annan.

Till följd av remiss har telegrafstyrelsen den 3 april 1918 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid anfört bland annat följande:

Telegraf-
styrelsen.

»Då telegrafstyrelsen i sitt förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader för år 1917 bland annat framlade den sedermera av riksdagen antagna löneskalan för radiotelegrafister, var det med vetskap, att den stationsförmän och de stationsbiträden, som tjänstgjorde vid de då befintliga Göteborgs och Vaxholms radiostationer, vid befordran skulle få avstå ovannämnda 360 kronor och icke tillfullo komma att erhålla kompensation härför genom den förhöjning i de ordinarie avlöningsförmåner, som de i sina nya befattningar komme att åtnjuta. Men då dessa tjänstemän erhållit sin utbildning på telegrafverkets bekostnad och med bibehållna fulla avlöningsförmåner under utbildningstiden, då det genom sagda befordran öppnades ekonomiskt bättre framtidsutsikter för dem och de därigenom skulle bliva ersatta för vad de i början förlorade och då de genom befordran kommo i åtnjutande av förmånen av en månads semester i stället för de 15 dagar, de i sina förutvarande befattningar haft, ansåg styrelsen icke skäl föreligga att för deras räkning särskilt påkalla statsmakternas välvilja. Sedan dess hava emellertid förhållandena så till vida förändrats, att den av kriget förorsakade allmänna dyrtiden nu gör sig hårt kännbar, särskilt för de lägst avlönade tjänstemännen och naturligtvis i allra högsta grad för sådana tjänstemän, vilkas avlöningsförhållanden under tiden försämrats. Styrelsen finner därför rättvist, att vederlag i en eller annan form skall tillkomma dessa tjänstemän.

Telegrafstyrelsen anser sig emellertid icke böra i annan mån tillstyrka sökandenas framställning, än att — på grund av ovan anförda förändrade dyrtidsförhållanden — den stationsförmän och de stationsbiträden, som voro förordnade som radiotelegrafister före 1917 års ingång, tillerkännas ett personligt lönetillägg för år 1917 och 1918, motsvarande den minskning i inkomster, som de fått vidkännas vid sin befordran till ordinarie radiotelegrafister.

I sitt förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader för år 1919 har styrelsen föreslagit begynnelseavlöningsen för radiotelegrafist höjande från nuvarande 1,260 till 2,000 kronor med även förhöjt hyresbidrag, varför efter ingången av sagda år något sådant tillägg icke är nödvändigt.

Nedanstående tabell anger de personer, som skulle ifrågakomma, deras sammanlagda avlöningsförmåner under 1916 samt under 1917 och 1918 ävensom de respektive belopp, varmed de personliga lönetilläggen skulle utgå:

Nuvarande placering och personal.	Uppbar 1916	Har under 1917 och 1918	Minskning i
	varje år uppburit sammanlagt	varje år uppburit sammanlagt	årsinkomst.
	kronor.	kronor.	kronor.
<i>Göteborg Radio:</i>			
G. R. J. Barchmann	2,124	2,001	123
F. W. Janzon	2,071	2,001	70
B. G. Bengtsson	1,939	1,827	112
<i>Härnösand Radio:</i>			
H. W. Hellman	*) 1,839	1,764	75
<i>Karlsborg Radio:</i>			
S. R. A. Lundberg	*) 1,725	1,638	87
A. J. Hallgren	*) 1,725	1,638	87
<i>Vaxholm Radio:</i>			
A. C. Erikson	2,153	2,100	53
F. J. Wellgren	1,889	1,764	125
Summa	—	• —	732

*) Var placerad å annan ort, men skulle uppburit detta belopp, om placeringsorten varit respektive Härnösand radio och Karlsborg radio.

På ovanstående personliga lönetillägg skall utgå de olika krigstidstillägg, som fastställts för åren 1917 och 1918.»

På grund av vad sålunda anförts har telegrafstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes i samband med avlåtande av proposition till riksdagen angående stat för telegrafverkets driftkostnader för år 1919 föreslå riksdagen, att för vart och ett av åren 1917 och 1918 må till ovannämnda radiotelegrafister utgå personliga lönetillägg, motsvarande den minskning i inkomster, som de fått vidkännas vid sin befordran till ordinarie radiotelegrafister.

69 montörer
och 62 repara-
törer.

I sitt yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande har telegrafstyrelsen föreslagit, att benämningen reparatör av 1:a

lönegraden skulle utbytas mot benämningen montör och att benämningen reparatör av 2:a lönegraden skulle utbytas mot benämningen reparatör. Till den förra tjänstemannakategorin skulle hänföras dels de nuvarande 31 reparatörerna av 1:a lönegraden och dels de nya stationsmontörer, som böra uppföras å ordinarie stat. Antalet behöfliga montörsavlöningar utgör, så vitt nu kan förutses, något över 90, men av anledning, som förut anförts i fråga om linjemästare och linjeförmän, har styrelsen ansett nödigt, att i staten upptagas några reservplatser att i mån av uppkommande behov tillsättas, i följd varav antalet montörer i 1919 års statförslag upptagits till 100. Antalet reparatörer av 2:a lönegraden utgör enligt 1918 års stat 313, vilket antal styrelsen föreslår måtte för år 1919 ökas till 375, av vilka något mer än 360 redan nu förutses bliva behöfliga.

I 1918 års stat äro upptagna tolv stationsförmän. I sitt yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande har styrelsen föreslagit, att fyra av styrelsens vaktmästare skulle utbytas mot stationsförmän. I anledning härav och då för år 1919 erfordras inrättandet av fem nya stationsförmanstjänster vid Stockholms och Malmö telegrafstationer, har antalet sådana tjänstemän ökats till tjuguen. *9 nya stationsförmän.*

Antalet stationsbiträden, i 1918 års stat upptaget till 77, behöver för år 1919 ökas till 100. Av dessa tjänster skulle, på sätt i styrelsens yttrande över nämnda betänkande föreslagits, fyra placeras hos styrelsen i utbyte mot nuvarande vaktmästare. *23 nya stationsbiträden.*

I enlighet med vad styrelsen i samma yttrande föreslagit, har i statförslaget för år 1919 uppförts femton telegrafister av den föreslagna nya 1:a lönegraden. *15 telegrafister av 1:a lönegraden.*

Beträffande uppförande av ett ytterligare antal telegrafister av 2:a lönegraden anför styrelsen följande: *102 telegrafister av 2:a lönegraden.*

»I sin skrivelse med förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1918 anförde styrelsen, att för år 1918 krävdes 80 nya ordinarie telegrafister. På sätt framgår av Kungl. Maj:ts proposition i ämnet till 1917 års riksdag (nr 3 sid. 24), blev detta antal emellertid minskat till 50 och hela antalet telegrafister utgör enligt 1918 års fastställda stat 448, därav fem placerade hos styrelsen. För telegrafstyrelsen stod det klart, att en dylik reduktion av det verkliga behovet måste medföra krav från styrelsens sida på uppförandet av desto större antal nya telegrafisttjänster i 1919 års stat. Styrelsen måste också nu föreslå, att ej

mindre än 102 nya sådana tjänster — telegrafister av 2:dra lönegraden — upptagas i staten för år 1919, därav två äro avsedda för den förut omnämnda hos styrelsen nyinrättade kontrollavdelningen för avräkningsväsendet gent emot utlandet. Upplyningsvis får styrelsen nämna, att antalet extra ordinarie telegrafister för närvarande utgör 278, av vilka över 100 komma att vid ikraftträdandet av 1919 års stat hava uppehållit permanenta förordnanden såsom telegrafister under mer än två och ett halvt år, samt att vid slutet av år 1918 antalet extra ordinarie telegrafister kommer att stiga till inemot 400.»

27 nya vaktföreståndare. 1918 års stat upptager 123 vaktföreståndare. För närvarande uppehålla aderton interurbantefonister permanenta förordnanden såsom vaktföreståndare. Styrelsen förutser emellertid, att under innevarande år ytterligare ett tiotal sådana förordnanden skola bliva erforderliga och har därför ökat vaktföreståndarnas antal i 1919 års stat till 150.

9 nya kassörer av 2:a lönegraden. Vid Göteborgs telefonstation, där, i motsats mot vad förhållandet är vid telefonstationen i Stockholm, telefonavgifterna icke inkasseras genom telegrafverkets bud utan såsom inom riket i övrigt skola av abonnenterna själva inbetalas till stationen, har behov yppat sig av att äga tillgång till en kassör av 2:a lönegraden utöver den därstädes för närvarande placerade kassören av 1:a lönegraden. Vidare har rörelsens omfattning vid åtta av de stationer, vid vilka ordinarie kassör icke finnes placerad, numera vuxit så, att det skrivbiträde, som å envar av dessa stationer fullgör kassörs åligganden, enligt styrelsens mening bör tilldelas kassörs ansvar och avlöning. Då 1918 års stat upptager tjugufyra kassörstjänster av 2:a lönegraden, har alltså i förslaget till stat för år 1919 uppförts trettiotre sådana befattningar.

10 nya kontorsskrivare. Hos telegrafstyrelsen äro anställda tjugufem ordinarie och tjugi extra ordinarie kontorsskrivare. Av sistnämnda antal anser styrelsen åtminstone hälften böra beredas tillfälle att övergå å ordinarie stat, vadan antalet ordinarie kontorsskrivarbefattningar blivit i 1919 års stat upptaget till trettiofem.

25 nya bokhållare. I 1918 års stat äro upptagna 28 bokhållare vid linjedistriktet och 11 bokhållare vid stationerna. Arbetet å linjedistriktsbyråerna är, såsom förut framhållits, stätt i oavbruten stegring till följd av rikstelefonnätets utvidgning. På grund härav hava ett relativt stort antal extra ordinarie bokhållare måst anställas å dessa byråer, och av desamma

anser styrelsen åtminstone tolv böra uppföras å ordinarie stat. Den kvinnliga personalen å de fyra trafikdistriktsbyråerna utgöres för närvarande av telefonister, men då det icke är lämpligt att till dylikt bokhålleriarbete använda för trafik-tjänst avsedd personal, har telegrafstyrelsen funnit det önskligt, att åtminstone för de två första kvinnliga biträdena å varje trafikdistriktsbyrå avses bokhållartjänster. Slutligen krävas för Stockholms och Göteborgs telefonstationers rikstelefonbyråer ytterligare tillhopa fem bokhållartjänster. I anledning av vad sålunda anförts har styrelsen i förslaget till stat för år 1919 ökat antalet bokhållare med tjugufem, varigenom dessa tjänstemän skulle komma att utgöra sextiofyra.

För år 1918 anhöll telegrafstyrelsen på sin tid om upptagande i staten av 275 nya interurbantelefonister, och såsom skäl härför anfördes, bland annat, att antalet extra ordinarie interurbantelefonister med ständigt förordnande såsom ordinarie interurbantelefonister utgjorde vid 1917 års ingång 318 och beräknades komma vid 1917 års slut uppgå till omkring 520. Det oaktat blev av skäl, som anfördes i propositionen nr 3 (sid. 24) till 1917 års riksdag, antalet nya interurbantelefonisttjänster ökat med allenast 225. Sedan dessa 225 tjänster med innevarande års ingång tillsatts, visar det sig, att för närvarande ej mindre än 437 extra ordinarie interurbantelefonister finnas. Telegrafstyrelsen, som i sitt berörda yttrande över det av 1915 års avlöningskommission avgivna betänkandet föreslagit utbyte av benämningen interurbantelefonist mot rikstelefonist, anser nu nödigt, att i 1919 års stat upptagas ytterligare 215 nya rikstelefonisttjänster, varigenom dessas antal skulle ökas till 1,450. Då det, enligt vad styrelsen uppgiver, kan antagas, att vid innevarande års slut komma att finnas omkring 550 extra ordinarie befattningshavare i denna grad, av vilka de 215 då innehaft permanenta förordnanden under en tidrymd, växlande mellan 4 år 10 månader och 1 år 3 månader, skulle antalet obefordrade telefonister ändock komma att i början av år 1919 uppgå till omkring 335, vilket antal givetvis åter kommer att, innan 1920 års stat träder i kraft, ökas i den mån trafiken det kräver.

Slutligen har styrelsen gjort framställning om uppförande av 2 nya kommissarier av 1:a lönegraden å ordinarie stat, varemot antalet kommissarier av 7:e lönegraden skulle minskas med 2.

2 nya kommissarier av 1:a lönegraden samt minskning av antalet kommissarier av 7:e lönegraden med 2.

Härom anför styrelsen följande:

»Antalet löner för kommissarier — stationsföreståndare — inom de olika lönegraderna bestämdes vid telegrafverkets omorganisation år 1908 sålunda:

manliga:

12	kommissarier	av	1:sta	lönegraden
17	»	»	2:dra	»
23	»	»	3:dje	»
18	»	»	4:de	»

kvinnliga:

36	kommissarier	av	5:te	lönegraden
40	»	»	6:te	»
24	»	»	7:de	»

Vid denna fördelning utgick man från att bland manliga stationsföreståndare skulle hänföras till 1:sta lönegraden föreståndare för station med mer än 100,000 kronors årlig uppbörd och till 2:dra lönegraden föreståndare för station med 50,000—100,000 kronors uppbörd, varemot de övriga stationsföreståndarna bibehöllos vid förut innehavande 3:dje respektive 4:de lönegraden. Av de kvinnliga stationsföreståndarna hänfördes till 5:te lönegraden de, vilkas stationer hade en årlig uppbörd av mer än 15,000 kronor, till 6:te lönegraden de, vilkas stationer hade en uppbörd av 5,000—15,000 kronor, och till 7:de lönegraden föreståndarna för de övriga stationerna med mindre än 5,000 kronors uppbörd. Under de 10 år, som förlutit efter nyssnämnda organisations genomförande, har uppbörden å samtliga stationer varit i oavbrutet stigande. Det oaktat hava inga andra förändringar beträffande stationsföreståndarnas lönegrader vidtagits, än att antalet manliga kommissarier ökats med 2 av 1:sta, 1 av 2:dra och 1 av 4:de lönegraden, under det att antalet löner för 3:dje samt 5:te—7:de lönegraderna bibehållits oförändrat; samtidigt har jämväl sådan förändring i antalet stationer ägt rum, att för närvarande inom de lägsta manliga och kvinnliga kommissariegraderna hållas 22 tjänster vakanta mot 21 vakanta under år 1908. Till följd av den nyss nämnda tillväxten i stationernas uppbörd och därmed följande ökat ansvar för stationsföreståndarna finner telegrafstyrelsen det väl motiverat att öka antalet kommissarier av 1:sta lönegraden med två, vilket skulle medföra, att till 1:sta lönegraden kunde hänföras alla föreståndare för stationer, som nu hava mera än 300,000 kronors årlig uppbörd. Om samtidigt antalet kommissarielöner av 2:dra—6:te lönegraderna bibehålles oförändrat, skulle vidare kunna till 2:dra lönegraden hänföras föreståndare för stationer med omkring 200,000—300,000 kronors uppbörd, till 3:dje lönegraden föreståndare för stationer med omkring 125,000—200,000 kronors uppbörd samt till 4:de lönegraden övriga manliga stationsföreståndare, ävensom till 5:te lönegraden kvinnliga föreståndare för stationer med omkring 50,000 kronors uppbörd och däröver, till 6:te lönegraden föreståndare för stationer med omkring 10,000—50,000 kronors uppbörd samt till 7:de lönegraden övriga kvinnliga stationsföreståndare. Då det framdeles liksom hittills är önskligt att hava tillgång

till några kommissarielöner inom de lägre manliga och kvinnliga graderna utöver det närvarande behovet, torde någon annan minskning av det i nu gällande stat uppförda antalet kommissarier icke böra vidtagas, än att antalet kommissarielöner av 7:de graden minskas med två, motsvarande ökningen inom 1:sta lönegraden.»

Från anslagen för *arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.* — vilka, nu under de tre huvudavdelningarna för telegrafstyrelsen, för linjedistriktet samt för trafikdistriktet och stationerna särskilda, anslag styrelsen anser böra för framtiden sammanföras till ett för hela verket gemensamt anslag — hava under senaste fem åren utbetalats följande belopp:

*Särskilda
anslag under
avlövnings-
staten.*

under år 1913	kronor 2,785,919
» » 1914	» 3,132,218
» » 1915	» 3,577,300
» » 1916	» 4,558,089
» » 1917	» 5,660,925.

Ökningen, som således belöpte sig till endast 346,299 kronor år 1914 och 455,082 kronor år 1915, har under de sista två åren, till följd av den oerhört stegrade trafiken samt jämväl på grund av att erforderligt antal nya befattningar icke blivit uppförda å ordinarie stat, stigit till 970,789 kronor år 1916 och 1,102,836 kronor år 1917. De i telegrafverkets driftkostnadsstater uppförda anslag för arvoden till extra ordinarie tjänstemän m. m. hava också, särskilt under senare åren, måst betydligt överskridas, på sätt följande tablå utvisar:

År.	Anslagens summa kronor	Anslagen över- skridna med kronor
1913	2,750,800	35,119
1914	2,760,300	371,918
1915	3,045,600	541,700
1916	3,234,200	1,323,889
1917	3,652,800	2,008,125
1918	4,740,000.	

Anslaget för år 1918 kommer, enligt vad styrelsen framhåller, säkerligen att överskridas med ett betydande belopp.

Då det nu, anför styrelsen, gäller att beräkna det erforderliga anslaget för år 1919, har styrelsen — i betraktande jämväl av att en allmän höjning av avlöningarna till extra ordinarie tjänstemän måste, såsom följd av de ordinarie avlöningarnas ökning och enär den extra ordinarie personalens avlöningar numera måste i och för sig anses allt för låga, bliva under innevarande år vidtagen — funnit sig icke kunna upptaga ifrågavarande anslag för år 1919 till lägre belopp än 7,200,000 kronor eller således 2,460,000 kronor högre belopp än för år 1918 beräknats samt ungefär 1,500,000 kronor högre belopp än den verkliga utgiften under år 1917. Anslagets benämning torde, enär ersättningen till extra ordinarie tjänstemän är i Kungl. Maj:ts bestämmelser i ämnet benämnd »avlöning», böra ändras till »avlöning till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.».

Anslaget för *uppbördsprovision*, som är upptaget till 280,000 kronor för år 1918 och från vilket anslag under år 1917 utbetalts omkring 290,000 kronor, anser styrelsen, med hänsyn jämväl till de av 1915 års avlöningskommission föreslagna och av telegrafstyrelsen i dess yttrande däröver tillstyrkta förändringarna i avseende å grunderna för provisionens utgående, böra för år 1919 ökas med 40,000 kronor och således upptagas till 320,000 kronor.

Anslaget för *felräkningspenningar* anser styrelsen för år 1919 böra ökas från 35,000 till 45,000 kronor, enär redan under år 1917 från anslaget utbetalats ungefär förstnämnda summa.

Beräklandet av anslagen för *hyresbidrag* och *dyrortstillägg*, för vilka så väsentligt ändrade grunder blivit föreslagna, möter givetvis betydande svårigheter. Med stöd av approximativa beräkningar och med beaktande av att under titeln dyrortstillägg skulle avföras jämväl det i styrelsens yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande ifrågasatta särskilda kallortstillägg för ordinarie tjänstemän inom sjätte och sjunde linjedistriktet, har styrelsen funnit sig böra föreslå dessa anslag för år 1919 till 350,000 kronor för hyresbidrag och 700,000 kronor för dyrortstillägg, vilket innebär en ökning med 160,000 kronor å det förra och 440,000 kronor å det senare anslaget.

Anslaget för *beklädnad*, som i 1918 års stat är upptaget till 275,000 kronor, anser styrelsen på grund av den betydande stegringen i material- och tillverkningskostnader samt den oavlåtliga ökningen av antalet till fri beklädnad berättigad personal, böra för år 1919 upptagas till minst 400,000 kronor. Under år 1917 har beklädnadskostnaden belöpt sig till omkring 325,000 kronor.

I anslaget för *sjukvård och begravningshjälp*, som för år 1918 är upptaget till 80,000 kronor och från vilket anslag under år 1917 utbetalades omkring 82,000 kronor, föreslår styrelsen, i betraktande jämväl av den ökade belastning av detta anslag, som bliver en följd av den nya olycksfallsförsäkringslagens ikraftträdande, en höjning med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

Vidkommande slutligen anslaget för *belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän* föreslår telegrafstyrelsen dels någon ökning av anslaget och dels ändrat sätt för disponerandet av viss del utav det-samma. Anslaget i fråga har med oförändrat belopp funnits upptaget i telegrafverkets driftkostnadsstater allt sedan år 1912. Jämlikt kungl. brevet den 22 juni 1911 angående bestämmande av telegrafverkets anslag för driftkostnader år 1912 är förordnat, att telegrafstyrelsen skall äga att använda dels högst 5,000 kronor av anslaget till understöd åt vid telegrafverket anställda tjänstemän för idkande i utlandet av studier inom telegraf- och telefonteknikens område, dels högst 4,000 kronor till gratifikationer, dels ock högst 1,000 kronor till belöningar för smärre nyttiga uppfinningar och konstruktioner, vilka på telegraf- och telefonteknikens olika områden göras inom landet och för användning erbjudas telegrafverket, varemot återstående beloppet, 5,000 kronor, som avsetts till belöningar för större konstruktioner och uppfinningar, får användas endast efter framställning till Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. De för understöd vid studieresor samt för gratifikationer avsedda beloppen hava under senare åren visat sig allt för knappa. Styrelsen anser alldeles nödvändigt att i större utsträckning än hittills på grund av anslagets otillräcklighet varit möjligt bereda tjänstemännen tillfälle att med bidrag av telegrafverkets medel företaga resor för studerande av än den ena, än den andra detaljen inom telegraf-, telefon- och numera även radiotekniken. Man befarar eljest, säger styrelsen, att det svenska telegrafverket skall i tekniskt hänseende bliva efter i utvecklingen, helst de nya uppfinningar och tillämpningsmetoder, vilka inom nämnda områden i rask följd utfinnas, icke kunna tillräckligt uttömmande inhämtas ur facklitteraturen utan måste genom direkta studieresor utrönas. Då här-till kommer, att resekostnaderna under senare tider väsentligt stegrats, anser styrelsen nödvändigt, att det för studieresor avsedda anslaget ökas med 5,000 kronor. En motsvarande höjning jämväl av anslaget för gratifikationer har, trots den största sparsamhet med anslagets anlåtande, visat sig ofrånkomlig. Anslaget ifråga skulle alltså böra ökas med till-hopa 10,000 kronor till 25,000 kronor. Vad slutligen beträffar dispo-

nerandet av det för större uppfinningar och konstruktioner avsedda anslaget, anser styrelsen det stå i full överensstämmelse med de principer, som ligga till grund för nu pågående decentralisation till de centrala ämbetsverken av vissa nu på Kungl. Maj:t ankommande ärendens prövning, att rätten till förfogande över jämväl denna del av anslaget i fråga överlämnas till telegrafstyrelsen.

**Departements-
chefen.**

*En ny byrå-
chef för radio-
telegraf- och
radiotelefon-
väsendet.*

Till följd av radiotelegrafins fortgående utveckling och växande betydelse har det visat sig nödvändigt att sammanföra alla frågor rörande radiotelegrafin under en särskild byrå inom telegrafstyrelsen. Kungl. Maj:t har redan erkänt lämpligheten och behovet av en dylik anordning genom bifall till telegrafstyrelsens framställning om förordnande av en extra föredragande hos styrelsen för ärenden angående radiotelegrafväsendet. Sådant förordnande har meddelats första gången för tiden 1 oktober 1916—30 juni 1917 och sedermera förnyats, sista gången för tiden 1 januari—30 juni 1918. Denne extra föredragande, som sålunda är chef å den inom telegrafstyrelsen organiserade s. k. radiobyrån, handhar emellertid, förutom föredragning i styrelsen av ärenden rörande radiotelegrafin, de åligganden av teknisk och ekonomisk art i avseende å radiostationerna, som eljest skulle ankomma på linjedirektörerna och telegrafinspektörerna. På grund av ifrågavarande verksamhetsområdes säregna tekniska natur har det nämligen befunnits olämpligt att fördela radiostationerna på de olika linje- och trafikdistrikten, vilket beträffande de å fartyg installerade stationerna tydligen ej heller låter sig göra. Man har därför funnit sig böra sammanföra den tekniska skötseln av de fasta radiostationerna samt överinseendet i trafiktekniskt och ekonomiskt hänseende under gemensam ledning och därvid ansett fördelaktigt att låta den nyinrättade radiobyrån inom telegrafstyrelsen taga direkt befattning med dessa göromål. Ehuru en sådan anordning avviker från den genomförda organisationen av telegrafverket, torde däremot icke vara något att invända, då på detta sätt verksamheten i fråga på nuvarande stadium synes bliva ändamålsenligast utövad. Det är dock att förutse, att i en icke alltför avlägsen framtid radiotelegraftrafiken — och småningom väl även radiotelefoneringen — kommer att taga sådan omfattning, att de egentliga distriktsgöromålen måste särskiljas från radiobyrån och förläggas utanför styrelsen. Emellertid är det tydligt, att det arbete, chefen för den nuvarande provisoriska radiobyrån har att utföra, redan är betydande och med hänsyn till radiotelegraferingens hastiga utveckling säkerligen kommer att år från år

väsentligt ökas. Då sålunda en dylik byrå får anses erforderlig allt framgent, synes den provisoriska radiobyran böra göras permanent. Telegrafstyrelsen hemställer till en början om förevarande extra byråchefsbeftnings uppförande å ordinarie stat, och tillstyrker jag bifall härtill.

Enligt vad telegrafstyrelsen meddelat, utgöras tjänstemännen å radiobyran för närvarande i övrigt av en ordinarie och en extra ordinarie linjeingenjör, två assistenter och en kontorsskrivare. De ordinarie av dessa beftningshavare äro överflyttade från andra områden inom verket.

Det är styrelsens avsikt, att den ene linjeingenjören skall huvudsakligen handhava ärenden angående radiostationer å fartyg m. m. och den andre frågor om de fasta radiostationernas anläggning och underhåll. Då vardera sektionen otvivelaktigt kräver särskild föreståndare och dessa tjänstemän erhålla samma ställning, synes det erforderligt, att båda dessa beftningar besättas med ordinarie innehavare. Enär den ena beftningen kunnat tillsättas genom överflyttandet av den linjeingenjör å styrelsens linjebyrå, som redan förut handhaft de tekniska frågorna angående radiotrafiken, ifrågakommer alltså för radiobyrans räkning uppförandet av endast en ny linjeingenjörstjänst å ordinarie stat.

Med hänsyn till det delvis rätt maktpåliggande arbete, som utföres av den ene assistenten å radiobyran, särskilt beträffande upprättandet av avräkningarna för radiotrafiken, torde styrelsens framställning om förändring av dennes beftning till tjänst av byråtjänsteman av 2:a lönegraden hava fog för sig.

Den utveckling, telegrafstyrelsens konstruktionsbyrå numera uppnått, och det å avdelningen bedrivna arbetets ansvarsfulla beskaffenhet synas utgöra tillräcklig motivering för den av styrelsen föreslagna åtgärden att förändra en linjeingenjörbeftning vid avdelningen till byråingenjörstjänst. *En ny byråingenjör.*

För handhavandet av nya ärenden, som tillkommit med anledning av reglementet för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare den 29 juni 1917, erfordras en särskild kamrer. Därest denne tjänsteman icke skulle bliva fullt sysselsatt med ifrågavarande ärenden angående pensionering av arbetare, har telegrafstyrelsen för avsikt att åt honom uppdraga vissa andra härmed sammanhörande åligganden, som angå olycksfallsförsäkringen, sjuk- och hälsovården m. m. En ny ordinarie kamrersbeftning synes alltså vara av behovet påkallad. *En ny kamrer.*

*En ny
sekreterare.*

Även för inrättandet av ytterligare en sekreterartjänst torde fullgiltiga skäl hava förebragts av telegrafstyrelsen genom hänvisning till den ökade mängden juridiska och administrativa ärenden inom styrelsen, vilkas handläggning ofta är av ganska krävande och ansvarsfull beskaffenhet. Det synes därför lämpligt, att ärenden av dylik mera kvalificerad art anförtros åt en person i sekreterares tjänsteställning samt att den nuvarande notariebefattningen bibehålles för ombestyrande huvudsakligen av hithörande ärenden av något mindre betydelse.

*2 nya byrå-
tjänstemän av
2:a lönegraden.*

Då åtgärden att till telegrafstyrelsen förlägga allt arbete med verkställandet av avräkningarna mellan svenska och utländska telegrafförvaltningarna visat sig välbetänkt, torde den hos styrelsen inrättade utländska kontrollavdelningen böra bibehållas för framtiden. På grund därav att det arbete, föreståndaren för denna avdelning har att utföra, är synnerligen omfattande och, med hänsyn till de stora belopp, den utländska telegramtrafiken representerar, även ansvarsfullt, synes föreståndaren böra utgöras av en byråtjänsteman av 2:a lönegraden. Styrelsen har — under förutsättning, att av styrelsen i dess utlåtande över 1915 års kommissions betänkande ifrågasatta avlöningsförhöjningar komma till stånd — hemställt, att den nuvarande föreståndaren, vilken vid bifall till förevarande förslag skulle befordras från assistent till byråtjänsteman av 2:a lönegraden, måtte få tillgodoräkna sig åtminstone de två år, han från byråns inrättande den 1 januari 1917 vid sin befordran tjänstgjort som föreståndare för densamma. Med den av mig förut denna dag i propositionen angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. förordade avlöningsskalan för byråtjänsteman av 2:a lönegraden komme ifrågavarande tjänstemans sammanlagda avlöning att vid tillträdet till den nya befattningen utgöra 5,150 kronor eller 500 kronor mindre än hans nuvarande avlöningsförmåner, 5,650 kronor. För att undvika detta med billighet ej överensstämmande förhållande synes telegrafstyrelsens framställning böra sålunda bifallas, att till nämnde tjänsteman må, från och med år 1919 och till dess han uppnått sin nuvarande löneinkomst, utgå ett personligt lönetillägg med så stort belopp, att detsamma jämte honom tillkommande avlöning och dyrortstillägg motsvarar hans avlöningsförmåner under innevarande år.

Mot förslaget om uppförande å ordinarie stat av ytterligare en byråtjänsteman av 2:a lönegraden för placering å den nya radiobyran har jag förut förklarat mig icke hava något att invända.

*2 nya linje-
ingenjörer.*

Detsamma är förhållandet beträffande den ifrågasatta nya linjeingenjören å radiobyran. Då behovet av den tjänsteman, vilken såsom

extra ordinarie linjeingenjör kontrollerar kemiska och metallurgiska undersökningar för telegrafverkets räkning, visat sig konstant, synes även denne tjänsteman böra överföras å ordinarie stat. Enär, enligt vad styrelsen framhållit, den förut angivna åtgärden att förändra en linjeingenjörsbefattning till byråingenjörstjänst, ej kan föranleda minskning av antalet linjeingenjörsbefattningar, skulle alltså två nya sådana befattningar tillkomma för år 1919.

Av den jämförelse, telegrafstyrelsen verkställt i fråga om personal och trafik vid å ena sidan Göteborgs telefonstation år 1907, då beslut fattades om anställande därstädes av en kontrollör av första lönegraden, och å andra sidan Malmö telefonstation år 1917, framgår, att personalen och antalet telefonapparater å nämnda tider äro ungefär desamma vid båda stationerna, under det att antalet samtalsperioder år 1917 i Malmö överstiger de i Göteborg år 1907 uppnådda med nära 1,000,000. Trafikens ökning i Malmö, vilken av allt att döma kommer att fortfara, torde alltså göra det nödvändigt, att den kontrollör av andra graden vid Malmö telefonstation, som innehar ställningen som avdelningschef, tilldelas befattning som kontrollör av första graden, något som också med hänsyn till denne tjänstemans förmansställning synes lämpligt.

En ny kontrollör av 1:a lönegraden.

Vid behandlingen av telegrafverkets lönefråga har jag tidigare denna dag förklarat mig ej hava något att erinra mot av styrelsen framställt förslag om inrättande inom styrelsen av två nya ordinarie tjänstemannakategorier, nämligen ritare och ingenjörsassistenter. Beträffande de till stöd härför anförda skäl samt i fråga om avlöningsförmånerna för de nya befattningshavarna hänvisar jag till vad i nämnda sammanhang yttrats.

Två ingenjörsassistenter.

Till följd av ännu rådande brist på kompetenta sökande till ingenjörsassistentbefattning har styrelsen upptagit endast två sådana i sitt statförslag. Styrelsens förslag i denna del har ej givit mig anledning till erinran.

Styrelsen har föreslagit inrättande av 14 nya kontrollörstjänster av 2:a lönegraden eller egentligen femton dylika tjänster, då en av de nuvarande kontrollörsbefattningarna av 2:a lönegraden är avsedd att utbytas mot en kontrollörsbefattning av 1:a lönegraden. Av dessa femton tjänster erfordras en å styrelsens trafikbyrå, sex å linjedistriktsbyråerna samt åtta å stationerna.

14 nya kontrollörer av 2:a lönegraden.

Å styrelsens trafikbyrå inrättades år 1917 i samband med aktuarie-tjänstens indragning en kontrollörstjänst av 1:a lönegraden, varjämte

en del ärenden, som tillkommit aktuarien, ävensom åtskilliga andra ärenden anförtroddes åt en assistent. Dessa göromål hava på grund av sin beskaffenhet nödvändiggjort platsens besättning med en äldre assistent med moget omdöme och förtrogenhet med telegrafverkets förhållanden. Då denne vid första lägliga tillfälle sökt befordran, hava täta ombyten å ifrågavarande plats ägt rum. För att undgå denna olägenhet och befordra kontinuiteten i arbetet å nämnda plats synes därför assistenten böra uppflyttas till kontrollör av 2:a lönegraden.

Beträffande linjedistriktsbyråerna har, såsom styrelsen framhållit, å de sex största linjedistriktsbyråerna linjeingenjörens arbetsbörda vuxit så, att tiden synes vara inne att befria honom från de icke tekniska ärendena, för att han må kunna ägna de tekniska frågorna den noggranna behandling, de kräva. På grund av vad styrelsen anfört finner jag mig böra biträda styrelsens framställning, att för handläggningen av ifrågavarande icke tekniska ärenden må inrättas sex nya ordinarie kontrollörstjänster av 2:a lönegraden.

Av de föreslagna åtta nya kontrollörsbefattningarna av 2:a lönegraden å stationerna skulle tre placeras å Stockholms telegrafstation. Å nämnda stations direktörsexpedition finnes nu en enda manlig tjänsteman, en assistent, som intager ställning såsom kontorschef och tillika tjänstgör såsom huvudkassör å stationen. Med hänsyn till det befälskap över en icke obetydlig personal samt den betydande penningförvaltning — år 1917 utgjorde uppbörden vid stationen ej mindre än 4,774,000 kronor — som åtföljer befattningen i fråga, har densamma måst anförtros åt någon av de äldre assistenterna, och har härvid uppstått samma olägenhet med täta ombyten, som ovan omförmälts i fråga om assistenten å styrelsens trafikbyrå. Lämpligast synes därför vara att jämväl här ersätta assistenten med en kontrollör av 2:a lönegraden. Vad styrelsen anfört i fråga om behovet av två nya kontrollörsbefattningar av 2:a lönegraden å Stockholms telegrafstations apparatsal har ej givit mig anledning till erinran.

Vidare skulle två kontrollörer anställas å Stockholms telefonstations trafikavdelning. Därstädes äro nu placerade en kontrollör av 1:a lönegraden och fyra kontrollörer av 2:a lönegraden. Kontrollören av 1:a lönegraden tjänstgör såsom telefondirektörens närmaste man, och av de fyra kontrollörerna av 2:a lönegraden äro två anställda å lokalavdelningen och två å den gemensamma riks- och landsavdelningen såsom föreståndare för var sitt vaktlag. Enligt styrelsens förslag skulle nu tillkomma en ny kontrollör å vardera lokalavdelningen. — Vid Göteborgs telefonstations trafikavdelning äro nu placerade

en kontrollör av 1:a lönegraden såsom telefondirektörens närmaste man och en kontrollör av 2:a lönegraden såsom vaktföreståndare. För tillgodoseende av det ökade övervakningsarbetet har en assistent måst placeras såsom föreståndare för ett andra vaktlag. Då denna assistent utför samma arbete som kontrollören av 2:a lönegraden, föreslår styrelsen, att han uppflyttas till dylik kontrollör. -- Enligt styrelsens förslag skulle de övriga två kontrollörsbefattningarna av 2:a lönegraden placeras å Sundsvalls och Uppsala telefonstationer, enär trafiken å dessa stationer vuxit så, att de — i likhet med vad som skedde år 1917 vid telefonstationerna i Gävle, Hälsingborg, Norrköping och Örebro — böra erhålla en kontrollör som befäl.

Styrelsens förslag till de nya kontrollörstjänsterna vid telefonstationerna i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Uppsala har icke föranlett erinran från min sida. Genom inrättandet av den av mig förut förordade nya kontrollörstjänsten av 1:a lönegraden blir en dylik befattning av 2:a graden ledig, vadan antalet nya sådana tjänster skulle bliva 14.

Såsom telegrafstyrelsen omförmält, blev genom statsmakternas beslut sistlidet år en assistentbefattning å en var av de fyra trafikdistriktsbyråerna uppflyttad till kontrollörstjänst av 2:a lönegraden, för vilken tjänst begynnelseavlönningen är 3,400 kronor. Tre av ifrågavarande assistenter uppburo under år 1917 såsom assistenter 3,400 kronor jämte ett tilläggsarvode å 600 kronor eller sålunda tillhoppa 4,000 kronor. Då de den 1 januari 1918 befordrats till kontrollörer av 2:a lönegraden, hava de bibehållit lönen 3,400 kronor men däremot förlorat tilläggsarvodet. Genom sin befordran hava de sålunda under år 1918 fått vidkännas en ren inkomstminskning av 600 kronor. Även om den förut denna dag avlåtna propositionen angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. vinner bifall, skulle de jämväl för de närmast följande åren bliva sämre ställda än om de kvarstått som assistenter. Under sådana förhållanden torde billigheten i allt fall tala för att ifrågavarande befattningshavare, på sätt styrelsen ifrågasatt, må äga att för år 1918 uppbära ett personligt lönetillägg med 600 kronor, motsvarande den inkomstminskning, de lidit under samma år.

Personligt lönetillägg åt tre kontrollörer av 2:a lönegraden.

Beträffande inrättande av assistenttjänster av 1:a lönegraden torde få hänvisas till vad jag förut denna dag såsom skäl därför anfört vid avlåtnande av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. I fråga om det föreslagna antalet dylika befattningshavare har jag intet att erinra.

15 assistenter av 1:a lönegraden.

6 nya ritare.

Förslaget om uppförandet på ordinarie stat av sex ritare finner jag mig böra tillstyrka, och torde få hänvisas till vad beträffande dessa befattningshavare här ovan anförts i fråga om inrättande av två ingenjörsassistenter.

En ny verk-
mästare.

Vid telegrafverkets verkstad finnes anställd en extra förman, vilken visat sig synnerligen skicklig såsom konstruktör av dragverktyg och ledare av tillverkningen av dessa verktyg. Genom användandet av dylika verktyg hava vunnits dels ökad hållbarhet hos de vid verkstaden tillverkade produkterna, dels ock en besparing i arbetskostnaderna med ända till 80 procent. Ifrågavarande förman, som åtnjuter den högsta till extra ordinarie förmän utgående avlöningen, 3,600 kronor för år, har under innevarande år tillerkänts ytterligare ett belopp av 800 kronor för år räknat. Då han på grund av sin duglighet erhållit förmånliga erbjudanden från enskilda företag och då det måste ligga i statens intresse att söka i sin tjänst behålla en befattningshavare, vars skicklighet medför ett bättre arbetsresultat och betydliga besparingar i arbetskostnaden, har jag intet att erinra mot styrelsens förslag att inrätta en ny ordinarie verkmästarebefattning. För att kunna förvärva avsedde person till ifrågavarande befattning har styrelsen — utgående från de av styrelsen i dess utlåtande över 1915 års kommissions betänkande föreslagna lönesatser — hemställt, att han måtte få för uppflyttning i högre avlöningsklass tillgodoräkna sig sex år av den tid av sju år, han med nit och skicklighet bestritt sin nuvarande befattning. Emellertid skulle med tillämpning av de i Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneroglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. förut denna dag föreslagna lönesatserna ifrågavarande befattningshavare, därest han bereddes den sålunda föreslagna förmånen, komma i åtnjutande av avlöning 3,100 kronor, hyresbidrag 750 kronor och dyrortstillägg 300 kronor eller tillhoppa 4,150 kronor — ett belopp, som sålunda, fränsett pensionsavgifter, med 250 kronor understiger vad han under innevarande år på grund av Kungl. Maj:ts beslut uppbär. Telegrafstyrelsen har vid sådant förhållande för mig framhållit, att förmannen i fråga, därest utsikt skall finnas att kvarhålla honom i telegrafverkets tjänst, måste tilldelas den för verkmästare stadgade högsta avlöning 3,900 kronor, varigenom han skulle erhålla en sammanlagd löneinkomst av 4,950 kronor, som, efter avdrag av pensionsavgifter, omkring 410 kronor, skulle nå något över det belopp, han nu åtnjuter. Då det skulle medföra stor förlust för verkstaden, om ifrågavarande befattningshavare lämnade sin anställning, torde åtgärd böra vidtagas i den av telegraf-

styrelsen åsyftade riktning. Jämlikt stadgandet i § 4 mom. 4:o i avlöningsreglementet för telegrafverket läser det emellertid ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan meddela förordnande.

Den av telegrafstyrelsen föreslagna sammanslagningen av de olika linjemästar- och linjeförmanstrupperna till en linjemästar- och en linjeförmanstrupp har av mig redan blivit förordad i den förut denna dag avlåtna propositionen angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. Styrelsen har nu i statförslaget upptagit 16 nya linjemästar- och 25 nya linjeförmanstjänster, ehuru, såvitt för närvarande kan förutses, endast 12 respektive 15 nya tjänster äro behöfliga. Av skäl, som styrelsen anfört, har jag emellertid ansett mig böra tillstyrka styrelsens förslag, varvid jag förutsätter, att styrelsen, på sätt den också förklarar, endast kommer att tillsätta de nya tjänsterna i mån av verkligt behov.

16 nya linjemästare och 25 nya linjeförmän.

Av vad telegrafstyrelsen i sitt utlåtande i detta ärende den 3 april 1918 anfört framgår, att tillhoppa åtta tjänstemän, vilka den 1 januari 1917 befordrats till ordinarie radiotelegrafister, under år 1917 uppburit och innevarande år komma att uppbära avlöningsförmåner, som med sammanlagt 732 kronor för år understiga dem, de före nyssnämnda tidpunkt åtnjutit. Beträffande åter deras löneinkomster under år 1919 och därefter blir förhållandet ett annat. I den förut denna dag avlåtna propositionen angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. har Kungl. Maj:t för radiotelegrafist föreslagit en avlöning av 1,650 kronor med förhöjning till 1,800, 1,950, 2,100 och 2,250 kronor efter respektive 3, 6, 9 och 12 års tjänstgöring, vartill skulle komma hyresbidrag med 30 % å avlöningen, dock högst med 450—600 kronor efter ortens dyrhet, ävensom i förekommande fall dyrortstillägg med högst 15 % av avlöningen. Därest detta Kungl. Maj:ts förslag vinner riksdagens bifall, bliva ifrågavarande radiotelegrafisters avlöningsförmåner från och med år 1919 års ingång i varje fall icke mindre än vad de uppburo under år 1916. Det vill emellertid synas billigt, att de beredas någon ersättning för det de under de närmaste två åren efter sin befordran komma att vidkännas minskning i sina inkomster, i all synnerhet som den med världskrigets utbrott inträdda dyrtiden under dessa år framstått såsom alltmera kännbar. Beträffande formen för denna ersättning synes den av telegrafstyrelsen föreslagna lämplig, och har jag därför funnit mig böra förorda, att till ifrågavarande åtta radiotelegrafister må för vart och ett av åren 1917 och 1918 utgå personliga lönetillägg med de av styrelsen angivna belopp.

Ersättning åt vissa radiotelegrafister för minskning i löneinkomst.

69 nya re-
paratörer av
1:a löne-
graden och
62 nya repara-
törer av 2:a
lönegraden.

Såsom jag förut denna dag anfört i propositionen angående tillfällig lönerreglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m., har jag föreslagit bibehållande av de nuvarande benämningarna reparatör av 1:a och 2:a lönegraden. Telegrafstyrelsen har nu föreslagit inrättande av 69 nya reparatörstjänster av 1:a lönegraden, varav omkring 60 tjänster skulle, såvitt redan nu kan förutses, anses behövlige. Såsom styrelsen i sitt yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande närmare utvecklade, har med de hittills varande reparatörsbefattningarna avsetts att tillgodose behovet av erforderlig personal för utförande av de direkta underhållsarbetena, såsom avhjäljande av fel å stationer, ledningar och apparater. Reparatörsplatserna hava däremot ej varit avsedda för monteringsarbetena vid stationerna, varför det visat sig svårt att bibehålla för nämnda arbeten tillräckligt kvalificerad personal, vilken i stället sökt sig till de ordinarie reparatörstjänsterna med dessa tjänsters hittillsvarande uppgifter. Den stora omfattning, som stationsarbetena på senare åren antagit — beroende dels på ökat bygande av stationer, dels ock på införandet av mer och mer invecklade elektriska anordningar å stationerna — har dock allt mer understrukt behovet av att för dessa arbeten hava vana och skickliga arbetare. Den lämpligaste utvägen synes därför vara, att ett antal ordinarie reparatörstjänster avses för dessa stationsarbeten, och torde, med hänsyn till den yrkesskicklighet, dessa tjänstemän måste besitta, de böra erhålla ställning såsom reparatörer av 1:a lönegraden. Mot det föreslagna antalet nya dylika tjänster ävensom nya reparatörstjänster av 2:a lönegraden — 62 — synes intet vara att erinra; dock torde, liksom beträffande linjemästare och linjeförmän, telegrafstyrelsen böra tillsätta de nya befattningarna endast i mån av verkligt behov.

Nya stations-
förmän och
stations-
biträden.

Av skäl, som anförts förut denna dag i propositionen angående tillfällig lönerreglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m., har jag ej kunnat förorda telegrafstyrelsens förslag att utbyta de nuvarande åtta vaktmästarbefattningarna i styrelsen mot fyra stationsförmans- och fyra stationsbiträdesbefattningar. De äskade nya tjänsterna äro sålunda 5 stationsförmans- och 19 stationsbiträdestjänster. Mot inrättandet av dessa befattningar har jag intet att erinra.

Vaktmästare.

I anslutning till vad jag i nästföregående punkt anfört har jag i statförslaget såsom förut upptagit åtta vaktmästarbefattningar.

Katalog-
redaktör.

I enlighet med vad jag föreslagit i propositionen angående tillfällig lönerreglering för tjänstemän i telegrafverket m. m. har jag i stat-

förslaget upptagit benämningen katalogredaktör i stället för föreståndare för katalogexpeditionen.

Beträffande inrättandet av telegrafisttjänster av 1:a lönegraden må hänvisas till vad till stöd därför anförts i propositionen angående tillfällig löne reglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. Mot det av styrelsen föreslagna antalet har jag intet att erinra.

15 tele-
grafister
av 1:a
lönegraden.

Antalet telegrafister utgör enligt 1918 års stat 448, därav fem placerade i styrelsen. Av detta antal tillkommo genom statsmakternas beslut år 1917 50, ehuru styrelsen i sin framställning om telegrafverkets driftkostnadsstat för år 1918 föreslagit 80 nya telegrafister. Styrelsen meddelar nu, att antalet extra ordinarie telegrafister för närvarande utgör 278, av vilka 100 komma att den 1 januari 1919 hava haft ständiga förordnanden såsom telegrafister under mer än 2¹/₂ år, samt att vid innevarande års slut de extra ordinarie telegrafisternas antal kommer att utgöra omkring 400. Styrelsen har fördenskull ansett sig böra föreslå uppförandet av 102 nya telegrafisttjänster. Med hänsyn till den abnorma ökningen av telegramtrafiken under kristiden anser jag emellertid, att vid uppförande av nya tjänster sådana som de nu ifrågavarande en viss försiktighet bör iakttagas; och vill jag härvid hänvisa till att samma synpunkt gjorde sig gällande vid bestämmandet av antalet nya telegrafisttjänster för år 1918. Jag förordar därför, att antalet nya dylika tjänster för år 1919 begränsas till 82, varmed sammanlagda antalet skulle utgöra 530. I enlighet med mitt förslag i propositionen angående tillfällig löne reglering för tjänstemän vid telegrafverket m. m. har jag i statförslaget upptagit ifrågavarande tjänstemän under benämningen telegrafister av 2:a lönegraden.

82 nya tele-
grafister av
2:a löne-
graden.

Styrelsen har föreslagit uppförande av 25 nya bokhållare, varav 12 skulle placeras å linjedistriktsbyråerna, 8 å trafikdistriktsbyråerna samt 5 å Stockholms och Göteborgs telefonstationers rikstelefonbyråer. Till följd av rikstelefonnätets utvidgning och telefontrafikens oavbrutna ökning har arbetet å berörda byråer och stationer oavbrutet stegrats. Å linjedistriktsbyråerna har därför ett stort antal extra bokhållare måst anställas, och å trafikdistriktsbyråerna har en del av den kvinnliga personalen, som utgöres av telefonister, måst tagas i anspråk för bokhålleriarbete. Då det icke synes lämpligt att använda trafikpersonal för annan tjänst än trafiktjänst och då för övrigt verkets utveckling kräver ökat antal nya befattningar av ifrågavarande slag, har jag ansett mig böra förorda styrelsens framställning i föreliggande avseende.

25 nya bok-
hållare.

215 nya riks-
telefonister.

Antalet interurbantefonister utgör enligt 1918 års stat 1,235. Av dessa utgöras 225 av nya, av statsmakterna år 1917 beviljade befattningar; telegrafstyrelsen hade i sin framställning om driftkostnadsstat för år 1918 föreslagit 275 nya interurbantefonister. Styrelsen har nu meddelat, att för närvarande finnas 437 extra ordinarie interurbantefonister, samt ansett nödigt uppföra ytterligare 215 nya interurbantefonister i 1919 års stat. Styrelsen framhåller, att vid innevarande års slut förutom dessa 215 befattningshavare, vilka innehåft ständiga förordnanden under en tid av 4 år 10 månader—1 år 3 månader, skulle finnas omkring 335 obefordrade telefonister, vilkas antal givetvis alltefter trafikens utveckling komme att växa under 1919 års lopp. Då stadigvarande behov av de ifrågasatta nya tjänsterna alltså kan sägas föreligga, har jag funnit mig böra förorda styrelsens förslag i denna punkt, och hava ifrågavarande tjänstemän, i enlighet med vad av mig förut denna dag föreslagits, i statförslaget upptagits under benämningen rikstelefonister.

2 nya kom-
missarier av
1:a lönegraden.

Alltsedan den år 1908 fastställda indelningen av antalet kommissarielöner efter stationernas årliga uppbörd har denna uppbörd varit i oavbrutet stigande, utan att andra förändringar med avseende å stationsföreståndarnas löner vidtagits än att antalet manliga kommissarier ökats med 2 av 1:a, 1 av 2:a och 1 av 4:e lönegraden. Med denna ökning i stationernas uppbörd har naturligen följt större ansvar för stationsföreståndarna, och det har därför syntts styrelsen välgrundat att inrätta två nya kommissarietjänster av 1:a lönegraden, varigenom till denna grad skulle räknas alla föreståndare för stationer med en årlig uppbörd av mera än 300,000 kronor. Vidare skulle till 2:a lönegraden hänföras föreståndare för stationer med 200,000—300,000 kronors uppbörd, till 3:e lönegraden föreståndare för stationer med omkring 125,000—200,000 kronors årlig uppbörd och till 4:e lönegraden övriga manliga stationsföreståndare, till 5:e lönegraden kvinnliga föreståndare för stationer med omkring 50,000 kronors uppbörd och därutöver, till 6:e lönegraden föreståndare för stationer med omkring 10,000—50,000 kronors uppbörd samt till 7:e lönegraden övriga kvinnliga stationsföreståndare. Antalet kommissarielöner av 2:a—6:e graden skulle härigenom bliva oförändrat, varemot antalet löner av 7:e graden skulle minska med två, svarande mot ökningen av antalet löner av 1:a graden. Sammanlagda antalet kommissarier skulle alltså bliva detsamma som för närvarande och ökningen i kostnaderna skulle bliva skillnaden mellan de nya första-gradslönerna och de till indragning ifrågasatta lönerna

av 7:e graden, fränsett naturligtvis den ökning i allmänhet, som för-
anledes av Kungl. Maj:ts förut denna dag avlätna propositionen angä-
ende tillfällig löneförbättring för tjänstemän vid telegrafverket m. m. Då
ökad rörelse och därmed större ansvar böra motsvaras av bättre av-
löningsförmåner för de tjänstemän, i vilkas tjänster dylika förändringar
under årens lopp inträffa, har jag ansett mig kunna tillstyrka telegraf-
styrelsens framställning i denna punkt.

Beträffande övriga föreslagna nya ordinarie befattningar, om vilka
jag här ovan ej särskilt uttalat mig, har jag icke funnit anledning till
erinran, då inrättandet av desamma synes betingat av telegrafverkets
alltjämt fortgående utveckling. Jag ber att i detta sammanhang få nämna,
att styrelsen upptagit antalet assistentbefattningar till lika stort antal som
förra året eller sammanlagt för styrelsen samt trafikdistrikten och sta-
tionerna 132. Ehuru vid inrättandet av några av de i det föregående
förordade tjänsterna förutsatts, att en assistentbefattning skulle indragas,
har jag emellertid, på grund av upplysningar, som inhämtats från sty-
relsen, ej ansett skäl föreligga att ifrågasätta ändring av styrelsens
beräkning av sammanlagda antalet assistenter.

*Övriga
tjänster.*

Telegrafstyrelsen har i sitt förslag till driftkostnader räknat med
de avlöningar, som av styrelsen ifrågasatts i dess utlåtande över 1915
års kommissions betänkande. I anledning härav har omräkning av
staten ägt rum till överensstämmelse med de lönesatser, som föreslagits
i propositionen angående tillfällig lönereglering för tjänstemän vid
telegrafverket m. m.

Vad angår anslaget för arvoden till extra tjänstemän, vikariats-
ersättning m. m. — vilket anslag som en konsekvens av att de i gäl-
lande stat förekommande underavdelningarna uteslutits och alla tjänste-
befattningar upptagits i en följd torde böra uppföras såsom ett för hela
verket gemensamt anslag — har detsamma beräknats med hänsyn till den
allmänna höjning av de extra ordinarie tjänstemännens avlöningar, som
måste bli en följd av bifall till den förut denna dag föreslagna tillfälliga
löneregleringen för ordinarie tjänstemän vid telegrafverket. Därjämte
skulle anslaget komma att belastas på grund av den av mig föreslagna
avprutningen å antalet nya ordinarie telegrafisttjänster. Den av styrelsen
upptagna ökningen uppgår till det betydande beloppet av 2,460,000
kronor. Att märka är emellertid, att under år 1917 motsvarande anslag,
i staten bestämt till 3,652,800 kronor, måst överskridas med ända till
2,008,125 kronor och att 1918 års anslag säkerligen kommer att över-

*Avlöning
till extra
ordinarie
tjänstemän,
vikariats-
ersättning
m. m.*

skridas med ett betydande belopp. Det av telegrafstyrelsen föreslagna beloppet, 7,200,000 kronor, är sålunda beräknat till ett belopp, som med blott omkring 1,500,000 kronor överstiger den verkliga utgiften under år 1917 och med ett sannolikt ännu mindre belopp den verkliga utgiften under innevarande år. Med hänsyn till vad sålunda anförts har jag ansett mig böra endast såtillvida ifrågasätta ändring i styrelsens förslag, att, då vid den av styrelsen föreslagna förhöjningen hänsyn torde hava tagits till de av styrelsen i dess utlåtande över 1915 års kommissions betänkande förordade lönesatser, anslaget för år 1919 bestämmes till 7,000,000 kronor; och torde, såsom styrelsen föreslagit, anslaget hädanefter böra benämnas »avlönning till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m.»

Dyrortstillslägg.

Beträffande anslaget för dyrortstillslägg har telegrafstyrelsen ifrågasatt en höjning av detsamma från 260,000 kronor till 700,000 kronor bland annat på den grund, att från berörda anslag skulle komma att utbetalas de av styrelsen i dess yttrande över 1915 års avlöningskommissions betänkande föreslagna kallortstillslägg. Då frågan om kallortstillslägg icke upptagits i lönerегleringspropositionen beträffande telegrafverket samt med hänsyn till de i nämnda proposition i övrigt beträffande dyrortstillslägg föreslagna grunder torde, enligt vad telegrafstyrelsen meddelat mig, anslaget i fråga böra i statförslaget upptagas till 520,000 kronor.

Övriga anslag under avlöningsstaten.

Övriga anslag under avlöningsstaten hava av telegrafstyrelsen föreslagits skola under år 1919 utgå med mer eller mindre förhöjda belopp. Dessa höjningar äro betingade dels i vissa fall av den av Kungl. Maj:t förut denna dag föreslagna höjningen av vissa telegraftjänstemännens löneförmåner, dels — beträffande anslaget för sjukvård och begravningshjälp — av ikraftträdandet av den nya olycksfallsförsäkringslagen, dels ock av den alltjämt fortgående stegringen i arbets- och materialpriserna samt kostnaderna i allmänhet. Med hänsyn härtill och då anslagen torde böra beräknas så, att de icke komma att alltför mycket överskridas, har jag icke funnit något mot de äskade beloppen att erinra. Vad beträffar den av telegrafstyrelsen ifrågasatta förändringen med avseende å disponerandet av den till belöningar för större konstruktioner och uppfinningar avsedda delen av anslaget för belöningar, studieresor och gratifikationer, torde jag framdeles få anmäla denna fråga inför Kungl. Maj:t i samband med anmälan av riksdagens beslut rörande driftkostnadsstaten.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle avlöningsstaten för år 1919 komma att sluta å ett belopp av 16,019,680 kronor eller 5,382,665 kronor högre än det, vartill 1918 års avlöningsstat beräknats. Denna väsentliga ökning härleder sig — förutom från den ständiga utvecklingen av verkets rörelse och därav erforderligt inrättande av nya ordinarie tjänster samt ökning av den extra ordinarie personalen — dels av tjänstemännens årligen inträffande uppflyttning i högre avlönings- och löneklasser på grund av intjänade tjänstår, dels av de föreslagna höjningarna i avlöningarna till ordinarie tjänstemännen samt beräknade höjningar av den extra personalens avlöningar, dels ock slutligen därav, att 1918 års stat, såsom förut nämnts, upptager ett alldeles otillräckligt belopp för avlöning till extra ordinarie tjänstemän samt jämväl i någon mån för låga belopp å de särskilda anslagen för uppboresprovision, hyresbidrag, dyrortstillägg och beklädning. Belysande härför är, att medan 1918 års avlöningstat slutar å ett belopp av omkring 10,637,000 kronor, har redan under år 1917 utbetalats från de under avlöningsstaten uppförda anslag tillhopa omkring 10,950,000 kronor. Om det beaktas, att den verkliga ökningen under avlöningsstaten belöpt sig till omkring 1,750,000 kronor år 1917, 1,040,000 kronor år 1916 och 740,000 kronor år 1915, torde det inses, att utgiften under år 1918 sannolikt kommer att stiga inemot 12,500,000 kronor. I jämförelse härmed innebär det nu framlagda statförslaget för år 1919 en ökning av — i stället för, såsom vid en jämförelse med den fastställda staten för år 1918 framgår, 5,382,665 kronor — omkring 3,500,000 kronor. Denna sistnämnda siffra skulle alltså utmärka den ökning, som motsvaras av telegrafverkets allt fortgående utveckling, som oavslåtligen kräver anställandet av nya ordinarie och extra ordinarie tjänstemän, av de föreslagna avlöningsförbättringarna och de av tjänstemännens intjänade tjänstår föranledda ålders-tillägg å avlöningarna.

B. Pensions- och understödsstater.

Förslagsanslaget för *livräntor och understöd* anser styrelsen, med hänsyn till beviljade nya understöd, böra för år 1919 höjas med 2,500 kronor till 35,000 kronor.

Enligt reglementet för *telegrafverkets pensionsinrättning* den 17 juni 1908 med däri senast genom kungörelsen den 30 december 1916 gjorda ändringar utgör telegrafverkets bidrag till inrättningen dels en och en halv procent av det Sverige tillkommande telegraphporto, dels ock

ett fast årligt anslag till det belopp, Kungl. Maj:t och riksdagen för varje år bestämma. Förstnämnda bidrag är genom riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t nr 38 år 1874 fastställt att utgå såsom »ständigt pensionsbidrag» till pensionerande av innehavare utav det antal tjänster, som fanns vid pensionsinrättningens bildande år 1874. Det fasta årliga anslaget åter, vilket givits denna benämning av den anledning, att anslaget är avsett att utgå med oförändrat belopp år för år, intill dess riksdagen till följd av inrättandet av nya tjänster beviljar ökning av anslaget, har till ändamål att täcka så stor del av pensionskostnaden för tjänster, vilka nyinrättats efter år 1874, som icke täckes av delägarnas egna pensionsavgifter. Då styrelsen ansett föga rationellt att låta telegrafverkets bidrag till pensionsinrättningen fortfarande vara till viss del beroende av storleken utav den år för år växlande telegramportoinkomsten, helst numera det övervägande antalet tjänstemän äro helt och hållet eller huvudsakligen anställda för telefontjänsten, har, på anmodan av styrelsen, direktionen över telegrafverkets pensionsanstalter låtit genom sakkunnig person, dåvarande förste aktuarien i försäkringsinspektionen filosofie doktorn R. Palmqvist, verkställa utredning dels om storleken av det totala årliga bidrag från telegrafverket till pensionsinrättningen, vilket för det i 1918 års stat upptagna antalet ordinarie tjänster är för framtiden erforderligt, dels ock om den ökning av detta bidrag, som genom inrättandet av nya ordinarie tjänster inom olika grader är behöflig.

Vidare har, på anmodan av 1915 års avlöningskommission, direktionen över pensionsanstalterna låtit genom doktor Palmqvist uträkna, huru stor ökning av telegrafverkets årliga bidrag till pensionsinrättningen skulle erfordras, därest pensionsunderlagen, på sätt avlöningskommissionen i sitt betänkande föreslagit, komme att höjas.

Innan sådan ändring av reglementet för pensionsinrättningen, som skulle erfordras för de nuvarande bidragens från telegrafverket utbytande mot ett av telegramportoinkomstens storlek oberoende fast bidrag, kan vidtagas, böra fullmäktige för delägarna i pensionsinrättningen vara hörda, men då dessa fullmäktige först under loppet av år 1919 skola sammankomma till lagtima möte, lär med ändringen i reglementet böra till dess anstå. Då emellertid doktor Palmqvists ovan omförmälda första utredning utvisar, att telegrafverkets hittillsvarande bidrag varit för högt beräknat — till gengäld varför pensionsinrättningen synes, efter verkställd utredning och sedan fullmäktige för delägarna i inrättningen blivit hörda, kunna ikläda sig den rätt betydligt ökade ansvarighet, som uppkommer genom pensionernas höjning utan

att motsvarande retroaktiva bidrag från telegrafverket utbetalas till inrättningen — anser styrelsen rättelse böra för år 1919 ske på det sätt, att i driftkostnadsstaten upptages dels såsom hittills ett förslagsvis beräknat bidrag, motsvarande $1\frac{1}{2}$ procent av den för året beräknade telegraminkomsten, dels ock, i stället för det fixa tilläggsbeloppet, ett förslagsvis beräknat fyllnadsbelopp, beträffande vilket belopp skulle föreskrivas, att detsamma skall utgå med så stor summa, som erfordras för att telegrafverkets bidrag i sin helhet till pensionsinrättningen skall utgöra det belopp, som med tillämpning av doktor Palmqvists utredningar erfordras för året. Då enligt dessa utredningar skulle, under förutsättning dels att pensionsunderlagen höjas på sätt kommissionen föreslagit och styrelsen i sitt yttrande över kommissionens betänkande tillstyrkt, dels ock att av styrelsen under avlöningsstaten föreslagna nya tjänster inrättas, för år 1919 krävas ett bidrag i sin helhet av 350,755 kronor, samt då $1\frac{1}{2}$ procent av den för samma år till 6,800,000 kronor beräknade telegraminkomsten utgör 102,000 kronor, skulle fyllnadsbeloppet böra förslagsvis upptagas till 248,755 kronor.

Telegrafverkets bidrag till dess änke- och pupillkassa utgör enligt 1918 års stat 27,515 kronor, vilket belopp bör för en var av de i 1919 års statförslag upptagna nya manliga tjänsterna ökas med 27 kronor 50 öre, eller, enär antalet av dessa tjänster, efter avdrag för det antal tjänster, som samtidigt föreslås till indragning, utgör 244, med tillhopa 6,710 kronor. Anslaget är därför av styrelsen i statförslaget upptaget till 34,225 kronor.

Anslaget till *fyllnadspensioner* synes för år 1919 böra ökas med 15,000 kronor och således upptagas till 130,000 kronor.

Enligt reglementet den 29 juni 1917 för telegrafverkets pensionskassa för pensionering av verkstads-, förråds- och linjearbetare skall telegrafverket årligen lämna det bidrag till pensioneringen, som tillsammans med delägarnas egna avgifter motsvarar delägarnas pensionsrätt. I anledning härav och i enlighet med riksdagens beslut enligt skrivelse den 12 juni 1917, nr 354, har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 29 juni 1917 förordnat, att för bekostande av pensionering enligt nämnda reglemente skall från och med år 1918 och tills vidare årligen av telegrafmedel avsättas 154,500 kronor, vilket belopp skall ingå till en särskild i telegrafverkets räkenskap bokförd fond. För år 1919 har styrelsen därför i statförslaget upptagit ifrågavarande anslag med oförändrat belopp, 154,500 kronor, varemot styrelsen ansett anslagets titel lämpligen böra förändras till »*bidrag till telegrafverkets pensionskassa för pensionering av arbetare*».

Departement-
chefen.

Vad telegrafstyrelsen föreslagit beträffande omläggningen av telegrafverkets bidrag till dess pensionsinrättning synes mig värt beaktande. Med den ändring av reglementet för pensionsinrättningen, som blir en följd av berörda omläggning, torde emellertid böra anstå, till dess fullmäktige för delägarna i pensionsinrättningen blivit hörda, vilket ej kan ske förrän år 1919, då bemälda fullmäktige sammankomma till lagtima möte. För år 1919 har styrelsen föreslagit vissa grunder för bidragets utgående, och synes icke någon erinran vara att göra däremot. Jag har sålunda i statförslaget för år 1919 upptagit bidragen till pensionsinrättningen med de av styrelsen föreslagna belopp med allenast den jämkning, att i följd av den föreslagna nedsättningen av antalet telegrafister fyllnadsbeloppet till telegrafverkets pensionsinrättning bör bestämmas till 246,775 kronor.

Mot vad styrelsen i övrigt under förevarande rubrik föreslagit har jag ingen anmärkning att framställa.

Summan av anslagen å 1918 års pensions- och understödsstater utgör..... kronor 652,849: —

Enligt vad förut föreslagits bör för år 1919 ökning ske med följande belopp:

å anslaget för livräntor och understöd	kronor	2,500: —
å anslagen för bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning	»	25,441: —
å anslaget för bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa	»	6,710: —
å anslaget till fyllnadspensioner	»	15,000: —
vadan pensions- och understödsstaterna i statförslaget för år 1919 utförts med	»	702,500: —
eller 49,651 kronor högre belopp än för år 1918 beräknats.		

C. Omkostnadsstat.

Bland anslagen under denna rubrik, vilka alla äro förslagsanslag, möter först anslaget för *stationers och linjers underhåll*. För detta ändamål hava utbetalts:

under år 1913	kronor	3,312,013: —,
» » 1914	»	3,478,574: —,
» » 1915	»	3,490,815: —,
» » 1916	»	4,212,038: —,
» » 1917 ..... omkring	»	5,125,000: —.

För år 1918 är ifrågavarande anslag beräknat till 4,200,000 kronor. Detta belopp, vilket bestämts i enlighet med telegrafstyrelsens under september månad 1916 avgivna förslag, anser styrelsen ingalunda komma att förslå, enär sedan nämnda tid så våldsamma höjningar av material- och arbetspris inträtt. För år 1919 anser styrelsen anslaget böra beräknas till åtminstone 6,000,000 kronor eller således 1,800,000 kronor högre belopp än för år 1918. Att minst denna höjning av anslaget är nödvändig, framgår däraf, att, på sätt ovanstående siffror utvisa, ökningen i utgifter från anslaget utgjorde mer än 900,000 kronor från år 1916 till år 1917 och att redan under år 1917 åtgått ett belopp, som med knappt 900,000 kronor understiger det sålunda för år 1919 föreslagna beloppet.

Anslaget för *fastigheter* är för år 1918 beräknat till 125,000 kronor. Detta anslag, från vilket bestridas kostnaderna för alla telegrafverkets fastigheters underhåll och uppvärmning ävensom övriga omkostnader för fastigheterna efter avdrag av inflytande hyror, måste för år 1919 väsentligt höjas på grund av såväl bränslekostnadernas som de allmänna underhållskostnadernas stegring. Då härtill kommer, att enligt beslut av 1917 års riksdag de till ett belopp av 110,000 kronor beräknade kostnaderna för vissa förändringar beträffande stationsbyggnaden i Malmö, vilka förändringar komma till utförande under åren 1919 och 1920, skola ersättas från förevarande anslag, anser telegrafstyrelsen, att detsamma bör för år 1919 upptagas till 250,000 kronor, innebärande en ökning med 125,000 kronor.

Från anslaget för *förhyrda lokaler* har utbetalts under år 1916 — det första år, under vilket gällande telefonreglemente tillämpats — 371,312 kronor och under år 1917 omkring 335,000 kronor. Enär telefonreglementet medfört förpliktelse för telegrafverket att bekosta lokal för alla telefonstationer med minst 50 helårsabbonenter och då, till följd av den starka tillströmningen av nya abonnenter särskilt å landsbygden, antalet förhyrda lokaler för stationer, som uppnå nämnda abonnentantal, oavlåtligen ökas samt jämväl utvidgade lokaler för andra stationer ständigt måste förhyras, kan styrelsen, trots den tillfälliga minskningen under år 1917 i utgifter från ifrågavarande anslag, icke för år 1919 beräkna detsamma till lägre belopp än 400,000 kronor eller 100,000 kronor högre belopp än för år 1918.

Anslaget för *mark- och takhyror m. m.* har, allt sedan detta anslag år 1916 uppfördes i telegrafverkets driftkostnadsstat, varit upptaget till 75,000 kronor. Då utbetalningarna från detsamma under år 1917 uppgått till ungefär detta belopp, synes för år 1919 en höjning med 25,000 kronor vara nödvändig eller således till 100,000 kronor.

Då utgifterna från anslaget till *förråden* under år 1917 stigit till nära nog den summa, som för år 1918 anvisats, eller 175,000 kronor, torde jämväl detta anslag böra för år 1919 ökas med 25,000 kronor och upptagas till 200,000 kronor.

Kostnaderna för *eldning, belysning och städning av tjänstelokaler* hava givetvis under de senaste två åren sprungit betydligt i höjden; under år 1916 uppgingo dessa kostnader till 292,866 kronor och under år 1917 till omkring 430,000 kronor. Med hänsyn härtill samt då antalet lokaler och storleken av de lokaler, för vilka telegrafverket har att bekosta eldning, belysning och städning, äro i ständigt stigande, har telegrafstyrelsen ansett sig för år 1919 böra beräkna anslaget i fråga till minst 500,000 kronor eller 210,000 kronor högre belopp än för år 1918.

Anslaget för *motordrift m. m.* torde böra för år 1919 bibehållas vid det för år 1918 beräknade beloppet eller 55,000 kronor.

Den betydande prisstegringen å *stationsinventarier* samt den ökade åtgång därav, som nya eller utvidgade stationers inredning medför, föranleder styrelsen att för år 1919 beräkna det för inköp och underhåll av dylika inventarier avsedda anslag till 500,000 kronor eller dubbla beloppet mot vad i 1918 års stat upptagits. Utbetalningarna från anslaget hava nämligen utgjort 300,893 kronor under år 1916 och ej mindre än omkring 460,000 kronor under år 1917.

Även anslaget för *verktygsinventarier*, som för år 1918 utgör 150,000 kronor, anser styrelsen behöva väsentligt ökas, enär utgifterna från anslaget under senaste åren stigit till 154,032 kronor under år 1916 och till omkring 183,000 kronor år 1917. Telegrafstyrelsen föreslår, att anslaget för år 1919 upptages till 225,000 kronor, innebärande en ökning med 75,000 kronor.

Den förhållandevis mest stegrade utgiftsposten under omkostnadsstaten avser *blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.* Ännu år 1915 höllo sig utgifterna vid 469,091 kronor, men år 1916 stego de till 698,750 kronor och under år 1917 till omkring 1,035,000 kronor. Ehuru väl telegrafstyrelsen har för avsikt att vidtaga anstalter för att minska utgifterna under denna titel, särskilt den betydande utgiften för framställande av rikstelefonkatalogen, anser sig styrelsen icke kunna för år 1919 beräkna förevarande anslag till lägre belopp än 900,000 kronor eller dubbelt så högt belopp, som för år 1918 anvisats.

Frakt- och transportkostnaderna, vilka stegrats från 145,827 kronor år 1916 till omkring 196,000 kronor år 1917, torde till följd av höjda

taxor å järnvägar m. m. icke kunna för år 1919 beräknas lägre än till 250,000 kronor eller 120,000 kronor högre än för år 1918.

De vidtagna höjningarna i *postavgifterna* föranleda telegrafstyrelsen att för år 1919 beräkna anslaget därtill 65,000 kronor högre än för år 1919 eller till 175,000 kronor. Redan under år 1917 hava i postavgifter utbetalts omkring 125,000 kronor.

Enär utgifterna från anslaget till *resekostnads- och traktamentsersättning* stigit från 83,030 kronor år 1916 till omkring 95,000 kronor år 1917 samt därjämte provisorisk höjning av traktamentsersättningarna nyligen blivit beviljad och resekostnaderna avsevärt stegrats genom ökade järnvägstaxor, anser telegrafstyrelsen sig böra upptaga det för ifrågavarande ändamål avsedda anslag till 125,000 kronor för år 1919, innebärande en höjning med 55,000 kronor.

För *telegrafverkets undervisningsanstalt* har under år 1916 utbetalats 79,380 kronor och under år 1917 omkring 90,000 kronor. Då behovet av nya undervisningskurser är synnerligen stort och även på detta område den allmänna prisstegringen övar inverkan, torde anslaget för anstalten böra för år 1919 upptagas till 110,000 kronor eller 30,000 kronor högre belopp än för år 1918.

Styrelsen har vidare äskat ett nytt anslag som *bidrag till vilohemsföretag vid telegrafverket*. Styrelsen anför härom följande:

»Genom brev den 5 december 1914 bemyndigade Kungl. Maj:t telegrafstyrelsen att till gäldande av hyra för ett år för rikstelefonisternas vilohem vid Mölnbo järnvägsstation under år 1915 utbetala ett belopp av högst 600 kronor. Sedan för förvaltningen av vilohem för telefonisternas räkning bildats en särskild förening, benämnd Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet, samt ett nytt vilohem för telefonister planerats i närheten av Göteborg, erhöll telegrafstyrelsen genom kungl. brev den 28 januari 1916 bemyndigande att till nämnda förening under år 1916 utbetala ett belopp av 1,600 kronor, därav 1,000 kronor såsom bidrag till föreningens vilohem vid Mölnbo järnvägsstation och 600 kronor såsom bidrag till ett blivande vilohem i närheten av Göteborg. För att bereda vilohemsföreningen möjlighet att inköpa den till vilohem förhyrda egendomen vid Mölnbo, vilken betingade ett inköpspris av 22,000 kronor, anvisade 1917 års riksdag enligt skrivelse nr 113 ett belopp av 15,000 kronor, vilket belopp i enlighet med medgivande genom kungl. brev den 25 maj 1917 blivit för ändamålet utbetalt till föreningen. Under år 1917 har till vilohemmet vid Göteborg lämnats en enskild donation till belopp av 51,600 kronor, varigenom för vilohemmet kunnat inköpas villalägenheten Fridhem vid Hindås. I enlighet med donatorernas önskan har för hemmets förvaltning bildats en särskild förening, benämnd Västra Sveriges vilohemsförening utan personlig ansvarighet, och har enligt donationsvillkoren, sedan 30,000 kronor använts till nämnda inköp, 5,000 kronor anslagits till inköp av möbler och övriga inventarier 10,000 kronor avsatts till en fond för underhåll och utvidgning av egendomen samt återstoden avsetts till minskande av inackorderingsavgiften vid hemmet för

de i Göteborg bosatta telefonister, som vistas å hemmet, samt av deras resekostnader till och från hemmet. På framställning av telegrafstyrelsen har Kungl. Maj:t genom brev den 30 november 1917 bemyndigat styrelsen att under nämnda år utbetala ett belopp av 3,000 kronor, därav 2,000 kronor såsom bidrag till vilohemmet vid Mölnbo järnvägsstation och 1,000 kronor såsom bidrag till vilohemmet vid Hindås. Under innevarande år kommer ytterligare ett vilohem för telefonister att öppnas, nämligen inom Höörs municipalsamhälle i Skåne. Den för detta hems förvaltning bildade föreningen »Södra Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet» blev nämligen i slutet av år 1917 erbjuden att, under förutsättning att köpeavtal omedelbart upprättades, för fördelaktigt pris inköpa fastigheten Åbro n:r 1 om 6,243,34 kvadratmeter, avsondrad från $\frac{6}{100}$ mantal nr 10 Höör litt. 2 d, jämte därå uppförd villabyggnad för en köpeskilling av 23,000 kronor att tillträdas den 1 april 1918. Sedan telegrafstyrelsen förvissat sig om att fastigheten i fråga vore väl lämpad till vilohem samt att byggnaden vore i gott skick och att det begärda priset för fastigheten vore skäligt, lät telegrafstyrelsen — enär föreningen icke själv ägde tillräckliga medel för fastighetens inköpande, men för saken intresserade personer förklarat sig villiga att räntefritt försträcka föreningen de kontanta medel, som erfordrades för inköpet under förutsättning att utsikt finnes för erhållande av ett statsbidrag, varigenom lånet kunde återbetalas — meddela, att styrelsen ville hos Kungl. Maj:t göra framställning om avlåtande av proposition till 1918 års riksdag om anvisande av ett dylikt bidrag till samma belopp, som av 1917 års riksdag anvisats för inköp av vilohemmet, eller 15,000 kronor. Enligt vad föreningen sedermera anmält, har köpet numera avslutats på sådana villkor, att 2,000 kronor betalats kontant vid köpekontraktets underskrivande, att ytterligare 7,000 kronor skola betalas vid tillträdet den 1 april 1918 och 2,700 kronor den 1 juli 1918 samt att föreningen övertagit betalningsansvar för in-teckningar i fastigheten till belopp av 11,300 kronor. Då föreningen själv disponerar ett av densamma insamlat kapital av omkring 13,000 kronor, varav dock större delen åtgår till inköp av erforderliga inventarier, skulle, därest det av telegrafstyrelsen i utsikt ställda bidraget av telegrafmedel beviljas, föreningen bliva i tillfälle att icke blott återgälda det erhållna lånet utan jämväl inlösa en del av in-teckningarna.

Då således numera finnas tre vilohem för telefonister, varjämte sedan längre tid tillbaka ett dylikt vilohem för telegrafister är upprättat i Rättvik och av telegrafverket så till vida erhållit understöd, att telegrafverket för synnerligen låg hyra uthyrt en verket tillhörig, i samband med inköp av telefontätet i orten förvärvat byggnad, som användes för vilohemmet, måste det förutses, att vilohemsrörelsen kommer att årligen kräva understöd från telegrafverkets sida. Då det icke kan vara lämpligt, att denna för telegrafverket gagnande rörelse skall i allt för stor utsträckning taga den enskilda offervilligheten i anspråk, och då den personal, för vars behov hemmen tillkommit, icke skulle bliva i tillfälle att begagna sig av vistelse å hemmen, därest ej avgifterna därför kunna hållas nere, samt föreningarna icke heller kunna av sina ledamöter uttaga mer än ganska blygsamma årsavgifter, är det nödvändigt, att telegrafverket allt fortfarande får tråda hjälpande emellan med lämnande av årliga bidrag. Frånsett det nu för inköpet av vilohemmet i Skåne föreliggande behovet, skulle enligt telegrafstyrelsens förmenande telegrafverkets bidrag böra uppgå till så stort belopp, som för varje hem kräves till gäldande av de så kallade allmänskostnaderna eller således avlö-

ning till föreståndarinna och tjänare jämte vivre för dem, uppvärmning, belysning, brandförsäkring och övriga onera ävensom nödiga reparationer och förbättringar, där ej, såsom fallet är beträffande hemmet vid Hindås, särskild fond för sistnämnda ändamål blivit av donationsmedel avsatt och dess avkastning förslår för ändamålet. Då telegrafstyrelsen i varje förening utser en ledamot, som kontrollerar förvaltningen av hemmen och tillser, att de skötas praktiskt och ekonomiskt, samt föreningarnas förvaltning därjämte ärligen skall revideras och revisionsberättelserna jämte styrelsernas berättelser insändas till telegrafstyrelsen, blir även telegrafstyrelsen satt i tillfälle att i sista hand övervaka vilohemsrörelsens handhavande. Telegrafstyrelsen kommer givetvis också att ärligen, i sammanhang med äskande av anslag att av riksdagen anvisas för vilohemsrörelsens understödjande under ett kommande budgetår, redogöra för rörelsens utveckling och huru redan beviljade anslag för ändamålet använts, varigenom riksdagen sättes i tillfälle att lämna direktiv för rörelsens framtida handhavande och understödjande.»

Då det icke låter sig göra att redan nu exakt beräkna storleken av de under år 1919 erforderliga bidragen till vilohemsrörelsen, anser styrelsen lämpligt, att i driftkostnadsstaten uppföres ett förslagsanslag, vars storlek för nämnda år styrelsen anser bör bestämmas till 25,000 kronor, därav 15,000 kronor skulle avses till inköpet av det nya hemmet i Höör. För år 1918 erforderligt bidrag har telegrafstyrelsen anmält sin avsikt att i särskild skrivelse utverka att av Kungl. Maj:t beviljas, på sätt hittills skett, till utgående från det i driftkostnadsstaten uppförda förslagsanslag för diverse utgifter.

Då enligt verkställda beräkningar de under omkostnadsstaten för år 1918 uppförda anslagen för *Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern*, 3,000 kronor, samt för räntor, 34,000 kronor, icke torde komma att fullt förslå för år 1919, synas dessa anslag böra avjämnas, det förra till 5,000 och det senare till 35,000 kronor.

Anslaget till *diverse utgifter*, som för år 1918 är till avjämnande av driftkostnadsstatens slutsumma upptaget till 97,636 kronor, tarvar jämväl förhöjning för år 1919. Enär från detta anslag utbetalats under år 1915 126,296 kronor, under år 1916 137,389 kronor och under år 1917 omkring 145,000 kronor, anser telegrafstyrelsen anslaget böra för år 1919, för erhållande av en på jämnt tusental slutande summa å driftkostnadsstaten, bestämmas till 138,520 kronor.

Under rubriken »Omkostnadsstat» har telegrafstyrelsen gjort framställning om ett nytt anslag, avseende bidrag till vilohemsföretag vid telegrafverket. Såsom styrelsen anført, hava statsmakterna redan vid flera tillfällen anvisat medel till sådana företag. Styrelsen meddelar

Departements-
chefen.

nu, att ett nytt vilohem är avsett att innevarande år öppnas i Höörs municipalsamhälle i Skåne samt att för detta hems förvaltning bildats föreningen Södra Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening utan personlig ansvarighet. Avtal har avslutats om inköp av en för ändamålet lämplig fastighet i nämnda municipalsamhälle, och har föreningen av intresserade personer erhållit löfte om ett räntefritt lån till gäldande av den kontanta delen av köpesumman, därest statsbidrag kunde erhållas för lånets återbetalande. Av styrelsens redogörelse framgår, att ett belopp av 15,000 kronor skulle vara erforderligt, varigenom föreningen icke blott bleve i tillfälle att återbetala lånet utan ock inlösa en del av de in-teckningar i fastigheten, för vilka föreningen vid köpet övertagit betalningsansvaret.

Vidare har styrelsen ifrågasatt, att medel måtte ställas till styrelsens förfogande för att användas till en del årliga utgifter för vilohemmen i allmänhet, såsom avlöning jämte kost till föreståndarinna och tjänare, uppvärmning, belysning, brandförsäkring m. m. ävensom nödiga reparationer och förbättringar, och har styrelsens avsikt härmed varit att söka hålla avgifterna vid vilohemmen så låga som möjligt och därigenom möjliggöra vistelse därstädes för den personal, för vilken hemmen äro avsedda.

Det syfte, i vilket vilohemsrörelsen vid telegrafverket arbetar, synes i hög grad behjärtansvärt. Den stora telefonist- och telegrafistpersonalen har i allmänhet en slitande tjänstgöring, och flertalet av dessa tjänstemän lever i små omständigheter. Inrättandet av vilohem, där de vid inträffande överansträngning, nedsättning av kroppskrafterna eller efter sjukdom kunna mot en billig avgift bereda sig vila och rekreation, möjliggör emellertid för dem att utan större ekonomiska uppoffringar återvinna hälsa och krafter och därigenom försättas i stånd att tillfredsställande utföra sin tjänst. Det är uppenbart, att det måste ligga i statens intresse att vidtaga åtgärder i sådant syfte. Jag har därför ansett mig böra förorda telegrafstyrelsens framställning i förevarande avseende, och synes intet vara att erinra mot det utav styrelsen äskade anslagsbeloppet av förslagsvis 25,000 kronor, däri inberäknat förenämnda summa av 15,000 kronor. Vad angår frågan om kontrollen över vilohemsrörelsens handhavande m. m., synas de upplysningar, styrelsen härutinnan meddelat, innebära önsklig trygghet, för att nämnda företag skola fylla de därmed avsedda ändamål. Härjämte bör förutsättas, att i samband med framställningar om telegrafverkets driftkostnader redogörelse varje år lämnas för riksdagen beträffande användningen av ifrågavarande anslag.

Övriga under omkostnadsstaten upptagna anslag med undantag av anslaget till motordrift m. m. hava av styrelsen föreslagits skola under år 1919 utgå med i de flesta fall betydligt högre belopp än under innevarande år. Då emellertid kostnaderna för alla materialier och övriga förnödenheter på senare tid i synnerligen hög grad stegrats och då det torde vara angeläget, att anslagen icke alltför mycket överskridas, har jag mot telegrafstyrelsens framställning i denna del icke annan erinran att göra än att, för avjämnande av driftkostnadsstatens slutsumma, anslaget för diverse utgifter torde böra beräknas till 138,820 kronor, utgörande 41,184 kronor högre belopp än det i 1918 års stat upptagna. Tilläggas må i fråga om anslagen till postavgifter samt till resekostnads- och traktamentsersättning, att vid beräkningen av dessa anslag hänsyn måst tagas dels till de av innevarande års riksdag beviljade höjningarna av postavgifterna och traktamentsersättningarna, dels ock till de med 1918 års ingång tillämpade höjda järnvägstaxorna, vilka sannolikt inom den närmaste framtiden komma att ytterligare höjas.

Summan av anslagen å 1918 års omkostnadsstat utgör kronor 6,594,636: —

Vid bifall till vad jag föreslagit skulle nedanstående

anslag ökas med följande belopp:

stationers och linjers underhåll	»	1,800,000: —
fastigheter	»	125,000: —
förhyrda lokaler	»	100,000: —
mark- och takhyror m. m.	»	25,000: —
förråden	»	25,000: —
eldning, belysning och städning av tjänstelokaler	»	210,000: —
stationsinventarier	»	250,000: —
verktygsinventarier	»	75,000: —
blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.	»	450,000: —
frakt- och transportkostnader	»	120,000: —
postavgifter	»	65,000: —
resekostnads- och traktamentsersättning	»	55,000: —
telegrafverkets undervisningsanstalt	»	30,000: —
bidrag till vilohemsrörelsen vid telegrafverket (nytt anslag)	»	25,000: —
bidrag till telegrafunionens byrå i Bern	»	2,000: —
räntor	»	1,000: —
diverse utgifter	»	41,184: —

vadan omkostnadsstaten för år 1919 skulle sluta å kronor 9,993,820: — eller 3,399,184 kronor högre belopp än för år 1918 beräknats.

I telegrafverkets stat för driftkostnader under år 1918 finnes slutligen upptaget ett belopp av 1,500,000 kronor för *krigstidstillägg* och *krigstidshjälp* under år 1917, och för utbetalande av sådant tillägg och hjälp under år 1918 har av innevarande års riksdag anvisats ett belopp av 4,200,000 kronor. Berörda belopp skall jämlikt föreskrifterna i kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst avföras å telegrafverkets driftkostnader för nämnda år. Såsom telegrafstyrelsen i sitt yttrande denna dag över 1915 års avlöningskommissions betänkande framhållit, måste även för år 1919 förutsättas ett särskilt anslag för krigstidstillägg och krigstidshjälp. Då man läser böra räkna med krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 efter samma grunder som för innevarande år, men det därför erforderliga anslaget vid bifall till de av Kungl. Maj:t förut denna dag föreslagna höjningarna av tjänstemännens avlöningar samt med hänsyn till de nya tjänster, som ifrågasätts, torde böra beräknas till högre belopp än för 1918, har jag med stöd av inom telegrafstyrelsen gjorda utredningar i statförslaget upptagit ifrågavarande anslag till förslagsvis 7,000,000 kronor.

Till jämförelse mellan den för år 1918 fastställda driftkostnadsstaten och den av mig nu föreslagna — oberäknat anslag för krigstidstillägg och krigstidshjälp — ber jag få hänvisa till följande tablå, däri till ledning vid den föreslagna statens bedömande jämväl intagits motsvarande uppgifter över de verkliga utgifterna under år 1917:

	Verkliga utgifter under år 1917. (Avrundade tal.)	Fastställd stat för år 1918.	Förslag till stat för år 1919.	Ökning år 1919 i förhållande till	
				verkliga utgifterna under år 1917.	1918 års stat.
Avlöningsstat	10,950,000	10,637,015	16,019,680	5,069,680	5,382,665
Pensions- och understödsstater..	525,000	652,849	702,500	177,500	49,651
Omkostnadsstat	9,625,000	6,594,636	9,993,820	368,820	3,399,184
Summor	21,100,000	17,884,500	26,716,000	5,616,000	8,831,500

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels medgiva,
att därest den assistent, som för närvarande tjänstgör såsom föreståndare för den utländska kontroll-

avdelningen i telegrafstyrelsen, med ingången av år 1919 befordras till byråtjänsteman av 2:a lönegraden med placering som föreståndare för nämnda avdelning, han må äga från och med samma år och till dess han i den nya befattningen kommit i åtnjutande av avlöningsförmåner till samma storlek som de till honom nu utgående, 5,650 kronor, uppbära personligt lönetillägg till så stort belopp, att han ej lider minskning i sina nuvarande avlöningsförmåner;

att envar av de tre kontrollörer av 2:a lönegraden å trafikdistriktsbyråerna vid telegrafverket, vilken vid sin befordran till nämnda befattning den 1 januari 1918 innehade såsom assistent en avlöning av 3,400 kronor jämte tilläggsarvode 600 kronor, må under år 1918 åtnjuta personligt lönetillägg med 600 kronor;

att till envar av radiotelegrafisterna G. R. J. Barchmann, B. G. Bengtsson, A. C. Erikson, A. J. Hallgren, H. W. Hellman, F. W. Janzon, S. R. A. Lundberg och F. J. Wellgren, vilka vid sin befordran till radiotelegrafist med ingången av år 1917 lidit minskning i sina avlöningsförmåner, må för vart och ett av åren 1917 och 1918 utgå ett personligt lönetillägg med belopp, motsvarande ifrågavarande minskning;

dels och godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1919 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 33,716,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.

Bilaga.

Förslag
till
Stat
för telegrafverkets driftkostnader
under år 1919.

		K r o n o r.
A. Avlöningsstat.		
Generaldirektör och chef.....	arvode	15,000
4 byråchefer	förslagsvis	36,000
Generaldirektörens ställföreträdare	arvode	1,000
2 fullmäktige	»	6,000
—————		
1 professor	förslagsvis	8,000
10 byråtjänstemän av 1:a lönegraden	»	67,500
14 » » 2:a »	»	75,200
—————		
1 verkstadsdirektör	arvode	12,000
7 linjedirektörer	förslagsvis	59,500
4 telegrafinspektörer	»	32,500
31 linjeingenjörer	»	198,000
3 verkstadsingenjörer	»	18,500
1 kontorschef	»	5,100
1 inköpschef	»	4,300
9 kontrollörer av 1:a lönegraden	»	48,800
7 radiokommissarier	»	30,100
2 ingenjörassistenter	»	7,800
40 kontrollörer av 2:a lönegraden	»	168,800
15 assistenter av 1:a lönegraden	»	58,100
1 materialförvaltare	»	4,300
132 assistenter av 2:a lönegraden	»	476,100
	Transport	1,332,600

		K r o n o r.	
	Transport	1,332,600	
6 ritare	förslagsvis	15,600	
6 förrådsbokhållare	»	18,900	
<hr/>			
4 verkmästare	förslagsvis	15,300	
55 linjemästare	»	120,400	
150 linjeförmän	»	268,800	
31 radiotelegrafister	»	51,150	
100 reparatörer av 1:a lönegraden	»	152,740	
375 » » 2:a »	»	583,590	
17 stationsförmän	»	27,900	
96 stationsbiträden	»	129,270	
8 vaktmästare	»	11,640	
Förste vaktmästaren i styrelsen	arvode	200	
<hr/>			
1 katalogredaktör	förslagsvis	3,100	
15 telegrafister av 1:a lönegraden	»	44,300	
11 kassörer av 1:a lönegraden	»	29,200	
530 telegrafister av 2:a lönegraden	»	1,181,550	
150 vaktföreståndare	»	346,550	
33 kassörer av 2:a lönegraden	»	61,050	
64 bokhållare	»	102,300	
35 kontorsskrivare	»	60,600	
1,450 rikstelefonister	»	2,240,040	
<hr/>			
2 telefondirektörer	förslagsvis	10,000	
1 telegrafdirektör av 1:a lönegraden	»	5,000	
3 telegrafdirektörer av 2:a lönegraden	»	13,800	
16 kommissarier av 1:a lönegraden	»	65,600	
16 » » 2:a »	»	60,400	
23 » » 3:e »	»	74,800	
17 » » 4:e »	»	47,400	
36 kommissarier av 5:e lönegraden	»	78,300	
	Transport	7,152,080	

		K r o n o r.	
	Transport	7,152,080	
40 kommissarier av 6:e lönegraden	förlagsvis	73,100	
22 " " 7:e "	"	34,500	
Avlöning till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning ..			
m. m.	"	7,000,000	
Uppbördsprovision	"	320,000	
Felräkningspenningar	"	45,000	
Hysesbidrag	"	350,000	
Dyrortstillägg	"	520,000	
Beklädnad	"	400,000	
Sjukvård och begravningshjälp	"	100,000	
Belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän		25,000	16,019,680
B. Pensions- och understödsstater.			
Livräntor och understöd	förlagsvis	35,000	
Bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning:			
1 1/2 % av den för året till 6,800,000 kronor beräknade			
telegraminkomsten	"	102,000	
fyllnadsbelopp	"	246,775	
Bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa	"	34,225	
Fyllnadspensioner	"	130,000	
Bidrag till telegrafverkets pensionskassa för pensionering av arbetare		154,500	702,500
C. Omkostnadsstat.			
(Förlagsanslag.)			
Stationers och linjers underhåll		6,000,000	
Fastigheter		250,000	
Förhyrda lokaler		400,000	
Mark- och takhyror m. m.		100,000	
Förråden		200,000	
Eldning, belysning och städning av tjänstelokaler		500,000	
Motordrift m. m.		55,000	
Stationsinventarier		500,000	
Verktögsinventarier		225,000	
	Transport	8,230,000	16,722,180

		K r o n o r.	
	Transport	8,230,000	16,722,180
Blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.		900,000	
Frakt- och transportkostnader		250,000	
Postavgifter		175,000	
Resekostnads- och traktamentsersättning		125,000	
Telegrafverkets undervisningsanstalt		110,000	
Bidrag till vilohemsrörelsen vid telegrafverket		25,000	
Sveriges bidrag till underhållet av telegrafunionens internationella byrå i Bern		5,000	
Räntor		35,000	
Diverse utgifter		138,820	9,993,820
D. Krigstidstillägg och krigstidshjälp	förslagsvis	—	7,000,000
	Summa	—	33,716,000

Anm. De befattningar, som äro angivna med halvfet stil, äro avsedda att i regel innehavas av kvinnliga tjänstemän.